

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Ludari Luke

AionianBible.org

Prima traducere inversă din lume a Bibliei
100% gratuit pentru copiere și tipărire
de asemenea cunoscut ca și “ Biblia Purpurie ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Ludari Luke

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2022

Source text: eBible.org

Source version: 12/30/2021

Source copyright: Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0
Pioneers.org, 2019

Formatted by Speedata Publisher version 4.7.1 on 1/3/2022

100% Free to Copy and Print

<http://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<http://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Prefață

Ludari at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

This *un-translation* helps us to see these ten underlying words in context. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org and with the Android App. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Cuprins

NOUL TESTAMENT

Luka 11

ANEXĂ

Ghidul Cititorului

Glosar

Hărți

Illustrații, Doré

NOUL TESTAMENT

G. DORÉ

H. PISAN.

Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštāje k nu štije će fače!"

Vuastja atunča arunkat kockă š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj änträ je.

Luka 23:34

Luka

1 Poštovani Teofile, kašā kum šti, mulc lumje adat tot däla je s skrije izvješeće d stvarurj karje Dimizov afukut än vrijamja anuastrā, baš kašā kum skrije än pisma Sväntā. Askris aja će nuvā azas älja karje avizut stvarurjla d äcipjalā š karje rubja Bună vorbā. Š jo pažljivo aproučit ašta tuatje dogadajurlje. Jo agindit binje arfi tot s skriv p rånd, **4** aša osā fi siguran k aja će je ta văcat istina. **5** Känd caru Herod avladit p Judeja, afoſt njeki pop karje s kjamā Zaharija. Jel pripadja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abija. Mujarja alu Zaharija afoſt isto d familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. **6** Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvjek askulta tot aja če Domnu zapovidit än zakonu alu Mojsije. **7** Ali navut kupil daja če Elizabeta afoſt šcarpā, a amiždoj irja mult bâtrnj. **8** Udatā, Zaharija š popilje än skupina aluj služaštje än Hram. **9** Običaju alu popilor afoſt s arunče kocka tuatā zuva kum akulijđa činje osā utrje än Svetište alu Domnuluj än Hram š sa prinđā tămäja. Una zuvā Zaharija afoſt akuljes s springā tămäja **10** š d vrijamje mult lumje s ruga än dvorišta alu Hramuluj. **11** Atunča alu Zaharija sa ukazat andeo alu Domnuluj. Astat p partja alu däraptej la žrtveniku d aprins tămäja. **12** Känd Zaharija avizut p andeo, jel mult sa spirjat. **13** A andeo ja zäs: "Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzat rugala ata: Elizabeta, mujarja osā c fakă bijat. Š osā I kjem Ivan. **14** Osā c fije drag št vesleješ š mulcā s s radujaskā känd s fića jel. **15** Kupilu alu vostru osā fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nu s bja nit vin nić altje bjarje ljtutje. Osā fije plin d Suljetu alu Sväntuluj još känd fi än burtā. **16** Jel osā okrinjaskā p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. **17** Isti suljet karje ja dat snagă alu Ilije osā fije än bijatu alu tov s pripimaskā p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osā okrinjaskā injimilje alu tatiļje kărti kupi š nagovorjaskā p älja karje nu skultā p Dimizov s primjaskā mudrost alu älja karje askultă." **18** Zaharija azas alu andeo: "Kum s štiuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem več bâtärmj." **19** P aja andeo ja zäs: "Jo sânt Gabrijel. Am vinjut dâla priestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s ca duk asta bună vorbā. **20** Da akuma osā râmaji mut š nu s poc s rubješt tot pänla zuvaja pând s nu dogodja aja, daja če nakrizut än vorbilje alji mijalje, karje osā ispunjaskā d vrijamje alor." **21** Än vrijamjaja narodu aštipat p Zaharija š na razumit dâce atâta sa zadržat än Svetište. **22** Känd napokon ajijsät, na putut nimik s lji zăkă š s lja udă. Känd lumja avizut aja, š znakurje karje lja dat ku mänilje, ashvatit k jel ayut vizije än Svetište. **23** Känd azavršat zuvilje alu Zaharija s ukrjazä kašā popa än Hram, sa tors a kas. **24** Dâpä duavā trje zâlje, mujarja aluj Elizabeta arâmas grja, š činc lunj na jišat d kasă. Ja azas: **25** "Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dâpä minje ätru lumje daja če na putut s am kupi." **26** Känd Elizabeta irja grja šasă lunj, Dimizov atrimjes p andeo Gabrijel än sat Nazaret än regija Galileja. **27** La djeviča karje zaruciť dâpä om karje s kjamā Josip. Jel irja d sâmcâ alu caru David, a djeviča s kima Marija. **28** Gabrijel avinjut š azas alu je: "Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!" **29** P aja Marija sa uz nemirit š na razumit če andeo avurut s zăkă ku pozdravula. **30** Andeo azas: "Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja p

karje Dimizov akuljes! **31** Jakă osā fi grja š osā fač fićor p karje osā I kjem Isusu. **32** Jel osā fije marje š osā s s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov obećit sâmcâ alu David. **33** Osā vladjaskâ p sâmcâ alu Jakov zauvjek š cara aluj nikad nu s prestanjkâ." (aiōn g165) **34** Marija trijabâ p andeo: "Ali kum? Jo još na fost ku om." **35** Andeo Gabrijel ja odgovorit: "Suljetu alu Sväntuluj osâ slubuadje p tinje š sâla alu Maj marje Dimizov osâ t prekriskaj. Š daja kupilu karje I fića osâ fije svânt š osâ s s kjamje Bijatu alu Dimizov. **36** Jakă, ata rođakinja Elizabeta aša bâtärmâ isto duće fićor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasă lunj. **37** K alu Dimizov nimika nuje nemogućel!" **38** Marija azas alu Gabrijel: "Jakă, argatu sânt alu Domnuluj. S fije kum tu zâči!" Š Gabrijel aplikat dâla ja. **39** Duavâ trje zâlje dâpä aja, Marija majdatâ aplikat än sat än djalurj alu Judeje. **40** Känd azuns, austrat än kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. **41** Känd Elizabeta auzat pozdravu alu Marije, kupilu än burtâ alu Elizabetâ dâturdatâ mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Suljetu alu Sväntuluj. **42** Elizabeta d radost marje åtarje astrigat: "Majmult ješt blagoslovit d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu än burta ata!" **43** Ku čaja amzaslužat častula s m positjaskâ mama alu Domnuluj alu mjoy! **44** Jakă känd auzat pozdravu alu tov, kupilu än burtâ dâturdatâ mult sa miškat d radost! **45** Blagoslovit ješt daja če akrizut k osâ s ispunjaskâ poruka karje ca trimjes Domnul!" **46** Atunča Marija azas: "Inima amja adrikâ p Domnu, **47** suljetu alu mjoy s radujaše la Dimizov, alu mjoy Spasitelju, **48** k p minje ma kuljes, p ponizna argata aluj! Audjec, pânda kuma tuatâ generacija osâ zăkâ k Dimizov ma blagoslovit, **49** daja če Dimizov karje arje tuatâ sâla afukut marje čuda d minje! Svânt je lumilje aluj. **50** Iskazâšte milostu p toc älja än tuatâ vrijamja karje arje frikâ d jel. **51** Ku mâna capâň afukut marje čuda š rastjerit p lumja karje ponosni š umišljeni. **52** Jel izbacât p vladari s nu vladjaskâ više, a adrikat p lumje karje je ponizni. **53** A p lumja karje irja flâmnâz lja nasitit ku binje, a p lumja karje bogatâ lja trimjes dâla jel ku mänilje gualje. **55** Jel ažutat alu argatu aluj, Izrael, baš kum adat obečalâ alu sâmcâ anuastrâ, alu Abraham š alu kupi aluj, k osâ lji fije uvjek d milâ." (aiōn g165) **56** Atunča Marija ku Elizabeta arâmas oko tri lunj š sa tors a kas. **57** Alu Elizabeta avinjut vrijamja s fakâ š ja afukut bijat. **58** Känd tuatâ familija alu je š komšiji auzat d asta, kum Domnu afoſt aša d bun kărti ja, toc sa bukurat zajedno ku ja. **59** Känd kupilu anapunit opt zâlje, atribut s fije obrezât, aša k komšiji š familija avinjut s proslavjaskâ aja. Avurut p kupilu s s I kjamje Zaharija kum tatusov s kima, **60** ali Elizabeta azas: "Nu, nego mora s s kjamje Ivan!" **61** Komšiji š familija azas: "Nimilja dâla familija ata nu s kjamā Ivan!" **62** Atunča, pošto Zaharija na putut s audâ, lumja ku mänilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamâ. **63** Zaharija akâtat s ji dja ploće s skrije š askris: "S kjamā Ivan", š toc sa mirat. **64** Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizlijat ljmiba š jel dâturdatâ apoćinit s rubjaskâ š s slavjask p Dimizov. **65** Känd toc karje živja upruapje d je avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikâ d Dimizov. Än tot satu alu djalurje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. **66** Činje god auzat d je agindja d aja š sa tribat: "Atunča če s fije d bijustata känd ufi

marje?", k Domnu sigurno osā fakā nješto marje pisti jel. 67 Sufjetu alu Sväntulujaisponit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukă däla Dimizov: 68 "Slava alu Domnu, Dimizov alu Izraelcilor, k avinjít s ažută alu narodu aluj š s lji izbavjaskă! 69 Š atrimjes nauvă marje Spasitelj d sämänca alu argatu aluj David, 70 kum jel dämult aobečit pisti vorba alu prorokurje karje jel atrimjes: (aiōn g165) 71 s nji spasaskă däla dušmani alji noštři š däla mänă alu tuată lumja karje nimrzaštje. 72 Jel asta afukut s pokazaskă milă alu sämänca anuastră aša če aisponit savezu alu svänt karje afukut ku je, 73 aša če aisponit običala karje adat alu nuastră sämänca, Abraham. 74 Kaša kum aobečit, nja skos däla dušmanj s putjem s ji služäm frzdă frikă, 75 s trijim kum Dimizov azás š s fićem čije bun än tuatje zuvilje nuaštrje. 76 A tu, bijatu alu mjoy, osā ti kjem proroku alu Maj marje Dimizov. Osā pljeć la intja alu Domnuluj s ji priprimještj drumu. 77 Osā ānvac p aluj narodu s štje kum s s spasaskă kum s lji fije oprostīt grešala alor, 78 Daja če je Dimizov plin d milă š arje osičaj d noj, jel trimijatje lumen d čerj. Kaša suarilje karje sa drikă än diminjacă, 79 Dimizov osā adukă lumina alu ālja karje trijaštje än nuaptje š arje frikă d muartje. Jel osā nji pokazaskă drumu karje vudjaštje än mir." 80 Ivan akriskut š apostanit capan än sufjet. Trija än lok undje nuje nimika. Känd akriskut, jel ančiput javno s rubjaskă alu narodulju alu Izrael.

2 Än vrijamaja caru alu Rimuluj, August azapovjedit s fakă popisu d tuată lumje karje trijaštje än cara. 2 Ästa afost prvi popis d lumje karje sa dogodit än vrijamje pând Kvirinija afost upravitelju p regija Sirija. 3 Toc aplijkat än trgu undje trija sämänca aluj s s skrije än popis. 4 Aša š Josip, k afost sämänca alu caru David, aplijkat d sat Nazaret än regija Galileja än sat Betlehem än regija Judeja, undje dämult sa fukut David. 5 Jel aplijkat una ku zarućnica aluj, Marija, s s skrije än popis. Marija več afost grja, 6 š pând afost än Betlehem, ja avinjít vrijamja s fakă. 7 Ja afukut bijat, prvi kupil, la āviliyat š la pus än aljbe d aja če än sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d je. 8 Än nuaptaja p pâjenj upruapje d Betlehem, njeki pastirur pâza vojilje alor. 9 Däturndată sa ukazat andeo alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š je mult sa spirat! 10 Andeo lja zäs: "Na vjec frikă! Jakă aduk vuavă Bună vorbă karje p tuată lumja s usričaskă! 11 Astăz sa fukut vuavă Spasitelju än Betlehem, än trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! 12 Aša osā štjec k je istina aja če zák: Osā gäsäc kupilu karje je āviliyat än plahtă kum zače än aljbe." 13 Däturndată alu andeluj avinjít marje vuastje d andelurje d čerj karje aslavit p Dimizov: 14 "Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj, a p pämänt mir alu lumje karje ja ugodit." 15 Š andelurje aplijkat pâlna je š sa tors p čerj. Pastirurje arubit unu ku altu: "Ajdac än Betlehem s vidjem če sa dogodit ča nuavă azás Domnu!" 16 Apripit än Betlehem š klo agäsät p Marija š p Josip ku kupilu če safukut karje azukut än aljbe. 17 Känd la gäsät, alu toc arubit aja če andeo azás d kupil. 18 Š tuată lumja karje apus urjekje la pastirur sa mirat d aja če lja zäs. 19 A Marija nimika na mujtat d asta če auszat š agindija d aja än inima alu je. 20 Pastiri sa tors la voj karje pâza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot če auszat š avizut sa dogodit kum lja zäs andeo. 21 D opt zâlje majklo känd avinjít vrijamja

s obrezaskă p kupilu, ja pus lumilje Isusu karje andeo adat majdáta njego če Marija aramas grja. 22 Känd avinjít vrijamja s očistjaskă Marija kum skrije zakonu alu Mojsije, Josip š Marija alat p Isusu š aplijkat än Hram än Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, 23 kum skrije än zakonu alu Domnuluj: "Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadjaštje alu Domnuluj." 24 Š aprenisat žrtvă kum mama aputja jar s fije čista, kum zakonu alu Mojsije ānvac: "duavă grlic ili doj goluburj târnăj." 25 Trija atuća unu om än Jeruzalem, s kjamă Šimun karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufjetu alu Sväntuluj irja p jel š ašiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit. 26 Sufjetu alu Sväntuluj ja zäs k nu s muarje pänă god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskă p narodu aluj. 27 P zuvă känd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakă obredu kum je skris än zakonu alu Mojsije, Sufjetu alu Sväntuluj adus p Šimun s pljaće än Hram. 28 Šimun alat p Isusu än mänj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštje: 29 "Domnulje, maj ispunit obečanje karje maj dat š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor än mir. 30 Akuma vojki alji mijej avizut spasjala, 31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu. 32 Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot narodu, āla karje aduce slava alu tov narodu, Izrael." 33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. 34 Šimun lja blagoslovit š azás alu Marije, mama alu Isusuluj: "Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc izraelcurj s kadă š mulc s adrikă. Dimizov la trimjes kašă znaku s pokazaskă drumu d spasiljă, karje mulc inš osă I odbacaštje, maču osă probijaskă inima ata." 36 Afost än Hram š proroćică Ana, fata alu Fanuel d sämänca alu Ašer. Mult irja bâtrnă. Afost šaptje aj än brak 37 š atunča atrijit kašă udovica pâlna optzăć š patru aj. Na išăt d Hram, več än post š än molitvă aslužăt zuva š nuaptja alu Dimizovu. 38 Baš känd Šimunu azavršat, avinjít Ana š ančiput s slavjaskă p Dimizov š s rubjaskă d Isusu alu toc karje ašiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem däla dušmanji alor. 39 Känd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas än Nazaret än regija Galileja. 40 Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capan š majmult mudar š Dimizov nastavja s I blagoslovjaskă. 41 Roditelji alu Isusuluj tot anu känd irja prazniku Pasha pljika än Jeruzalem. 42 Känd Isusu avut duavăspriječa d aj, je aplijkat kašă uvjek s slavjaskă prazniku. 43 Dăpă praznik, roditelji alu Isusuluj akrinit akas, a falkovu Isusu aramas än Jeruzalem, ali roditelji aluj aja na štijut. 44 Agindit k Isusu je än grupa alor. Aumblat una zuvă a tunca apoćinit s I katje äntră familijije š äntră ortać alor, 45 ali nu la gäsät š aša sa tors än Jeruzalem š klo i kată. 46 Dăpă trje zâlje la gäsät än Hram äntră učiteljurj kum punje urjekje š lja antribat. 47 Š toc karje apus urjekje la Isusu sa mirat kât štije š kum binje odgovorja p pitanje. 48 Känd je agäsät p Isusu na štijut če s gjidjaskă. Azás mumusa: "Bijatu alu mjoy, dâče afukut tu asta nuavă? Jakă, tatutov š jo mult nja sikrit š noj pistot t kătam!" 49 Isusu azás alor: "Dâče mas kătat? Zar voj nu štijic k jo mora s fiuv än kasa alu Tatimjov?" 50 Ali je nu razumja če jel avurut s lji zâkă. 51 Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov än sat Nazaret š askulta p je. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. 52 Isusu krišta

š postanja još majmult mudar š Dimizov I blagoslovja majmult š majmult, a lumja I poštuja majmult š majmult.

3 Afost činčsprjače d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije acínpút s vladjaská. Poncije Pilat afost upravitelju ān regija Judeja. Herod avladit ān regija Galileja, a fratusov Filip avladit ān regija Itureja š Trahonitida, a Lizanije avladit ān regija Abilena. 2 Š Ana š Kaifa afost marj popurj ān Jeruzalem. Ān vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ān pustinje. 3 Jel aplikat ān tuatie lokur pānglu apā Jordan s rubjaská alu lumjej k trijebjje s s bitjazá s pokazaská kum s okrinjaská dāla griešalá š Dimizov osá lji oprostjaská grešala. 4 Kum askris proroku Izajia, Ivan afost "glasu karje strigā ān pustinje: 'Priprimic drumu d Domnu š očistic d jel stazilje! 5 Ispunic tuatā dolina š poravnic tot djalu š brijevu! Isprravic drumu karje strām š poravnic aja čije nuje ravno! 6 Tuatā lumja osá vjadje spasjala alu Dimizovuluj!" 7 Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s bitjaza: "Voj, Šarpilor! Činje va zás k aša d Ijaznje putjec s fuđic dāla kazná karje Dimizov trimjatje? 8 Fićec binje karje pokazaštje k vas okrenit dāla grešala avuastrá. Š vu aššalāk aká gindic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zák, Dimizov puatje d bulovanjišta s stvurjaská kupi alu Abraham! 9 Dimizov uskoro osá luvjaská ku sukurja ān tot ljemu karje nudā bun rod. Tot ljemu karje nudā bun rod osá fije tijat š arunkat ān fok." 10 Antribat mulc lumje p Ivan: "Atunča će trijebjje s fićem?" 11 Ivan lja zás "Činje arje duvav kāmāši, trijebjje s dja alu ālja karje narje nić una. A činje arje mānkarje, trijebjje s podiljaská ku ālja karje narje." 12 Avinit s s bitjazá čak š poreznikurje š la tribat: "Učiteljulje, če trijebjje s fićem?" 13 Ivan lja odgovorit: "Nu lāc maj marje porezu njego če dugujaštje." 14 Š la tribat vuastja: "A će trijebjje noj s fićem?" Ivan lja odgovorit: "Nu lāc banji dāla nimilja ku sāla š p nimilja nu punjec minčunj s dubidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastrá." 15 Kum lumja očikuja K Kristu āndatā vinje, toc ān inimā sātriba dal je Ivan Kristu. 16 Daja Ivan alu toc azás: "Jo p voj bitjez ku apa, ali vinje netko maj marje d minje, atāta d marje k jo nu sānt dostojan čak s ji fiuv argat. Jel p voj osá bitjazá ku Suflijetu alu Svāntuluj š ku foku. 17 Jel osá fije ka omu karje odvojaštje gruvu dāla jarbā. Gruvu osá sprimjaská ān ostavā, a jarba osá apringā ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argā." 18 Pa š multje aša opomenje Ivan rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov. 19 Ivan javno la ukorit p Herod, karje irja vladaru d regija Galileja, daja če sa āsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj če afukut Herod. 20 Ali kānd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ān kisuarje. 21 Majdatā njego če p Ivan la pus ān kisuarje, kānd Ivan abitizat p toc karje avinjlit la jel, jel abitizat š p Isusu. Atunča kānd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, 22 š Suflijetu alu Svāntuluj sa slabuzāt p jel ān oblik kašā golubu. D čerj sa uzāt glasu: "Tu ješt Bijatu alu mijov karje jo surut! Tu ješt radostu alu mijov!" 23 Kānd Isusu ančípút javno s rubjaská alu toc d Dimizov, avut oko trijezāč d aj. P Isusu I kuništja k je bijatu alu Josip. Josip afost bijatu alu Eli, 24 Eli afost bijatu alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, Levi afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Janaj, Janaj afost bijatu alu Josip, 25 Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos, Amos afost bijatu alu Naum, Naum afost bijatu alu Hesli, Hesli afost bijatu alu Nagaj, 26 Nagaj afost bijatu alu Mahat, Mahat afost bijatu alu Matatija, Matatija afost bijatu alu Šimij, Šimij afost bijatu alu Joseh, Joseh afost bijatu alu Joda, 27 Joda afost bijatu alu Johanan, Johanan afost bijatu alu Resa, Resa afost bijatu alu Zerubabel, Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel, Šealtiel afost bijatu alu Neri, 28 Neri afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Adi, Adi afost bijatu alu Kosam, Kosam afost bijatu alu Elmadam, Elmadam afost bijatu alu Er, 29 Er afost bijatu alu Jošua, Jošua afost bijatu alu Eliezer, Eliezer afost bijatu alu Jorim, Jorim afost bijatu alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, 30 2Levi afost bijatu alu Šimun, Šimun afost bijatu alu Juda, Juda afost bijatu alu Josip, Josip afost bijatu alu Jonam, Jonam afost bijatu alu Elijakim, 31 Elijakim afost bijatu alu Meleja, Meleja afost bijatu alu Mena, Mena afost bijatu alu Matata, Matata afost bijatu alu Natan, Natan afost bijatu alu David, 32 David afost bijatu alu Jišaj, Jišaj afost bijatu alu Obed, Obed afost bijatu alu Boaz, Boaz afost bijatu alu Sala, Sala afost bijatu alu Nahšon, 33 Nahšon afost bijatu alu Aminadab, Aminadab afost bijatu Admin, Admin afost bijatu alu Arni, Arni afost bijatu alu Hesron, Hesron afost bijatu alu Peres, Peres afost bijatu alu Juda, 34 Juda afost bijatu alu Jakov, Jakov afost bijatu alu Izak, Izak afost bijatu alu Abraham, Abraham afost bijatu alu Terah, Terah afost bijatu alu Nahor, 35 Nahor afost bijatu alu Serug, Serug afost bijatu alu Reu, Reu afost bijatu alu Peleg, Peleg afost bijatu alu Eber, Eber afost bijatu alu Sala, 36 Sala afost bijatu alu Kenan, Kenan afost bijatu alu Arpakšad, Arpakšad afost bijatu alu Šem, Šem afost bijatu alu Noa, Noa afost bijatu alu Lamek, 37 Lamek afost bijatu alu Metušalah, Metušalah afost bijatu alu Henok, Henok afost bijatu alu Jered, Jered afost bijatu alu Mahalalel, Mahalalel afost bijatu alu Kenan, 38 Kenan afost bijatu alu Enoš, Enoš afost bijatu alu Šet, Šet afost bijatu alu Adam, Adam afost bijatu alu Dimizov.

4 Isusu, plin ku Suflijetu alu Svāntuluj, aplikat dāla apa Jordan ř Suflijetu la dus ān lok undje nuje nimika. 2 š d patruzāč d zālje š la iskušat nikuratu. D zāljljalja namānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč d zālje, afost flāmānd. 3 A nikuratu ji zāče: "Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjask mālaj." 4 Isusu ja odgovorit: "Skris je ān Svetu pismo: 'Nu trijaštje omu samo d mālaj.'" 5 Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazašt dāturdatā tuatā cara alu pāmāntuluj. 6 š nikuratu zāče: "Cije osá zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat šo jo dav alu činje vrjav. 7 Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov." 8 Isusu ja odgovorit: "Skris je ān Svetu pismo: 'Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služaštje!' 9 Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zāče aluj: "Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje d aiča ān zos!" 10 Daja če skris je ān Svetu pismo: 'Jel osá zapuvidjaská alu andeli aluj d tinje s t pāzaská', 11 š: 'p mānj s t adukā undje ku pićoru s nu t tu luvješt d buluvan.' 12 Isusu ja zás: "Skris je ān Svetu pismo: 'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!'" 13 Kānd iscrpit tuatā kušnja, nikuratu sa udaljiti dāla jel pāndla nuavā prilikā s l iskušaská. 14 Isusu, pijin d snagā alu Suflijetuluj, sa tors ān regija Galileja š vorba d jel sa proširit ān tuatje lokur ān

Galileja. 15 Isusu väča än lokurj undje židovi s skupja š s ruga (karje s kjamä sinagoga) š toc l hvajla. 16 Š atunča Isusu avinjut än Nazaret, än sat undje akriskut. Š kaša uvjek sāmbătă untră än sinagogă š sa drikă s čitijaskă d Sveta pismă pānglu toc. 17 Ali Isusulj antins knjiga alu prorokulj Izaja. Jel adiškis knjiga š agašat lok undje stă skris: 18 Sufljetu alu Domnuluj je p minje. Madat snagă š autoritet s rubjesk Bună vorbă alu săračilor. Matrimjes s rubjesk alu lumje karje zarobic s puatje s pljace slobodni, s tork vidu alu vorbulor, s oslobođesku p lumja dăla ālja karje Iji mučašte, 19 š s rubjesk k āsta an än karje Domnu pokazašte aluj binilje. 20 Atunča Isusu anakis knjiga, utuarće alu pomoćnikulj š Sadje s rubjaskă. Tuată lumja än sinagogă sujăta än jel š jedva štipta s zăkă nješto. 21 Š ančiput ku aštja vorbje s Iji zăk: "Astăz sa ispunit aštja vorbje d Sveta pismă karje akuma ančitit." 22 Š kănd Isusu azavrăšt ku vorba, toc karje irja än sinagogă rubja d jel š s ēudaju d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Je rubja: "Zar nuje āsta bijatu alu Josip?" 23 A Isusu Iji zăcē: "Sigurno osă mi zăcēc asta poslovică: 'Doktorulje, likujašte săngur p tinje!' Š: 'Făj š aića än trg undje akriskut aja c̄ auzăt c̄ sa dogodit än trg Kafarnaum.'" 24 Š nastaviti: "Astă poslovică je istinita: 'Nimilija nu prihvatašte p proroku än lok undje jel akriskut.' 25 Kum š stijec afost multje udovic än Izrael kănd proroku Ilja afost viuv. Atunča p trje aj š šasă lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pāmăntu. 26 Ali Dimizov na trimjes p Ilja alu nićuna udovic än Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicăj karje na fost Židovkă än trg Sarfata majuprapje d trg Sidon. 27 Š isto aša kănd afost proroku Elizej viuv, än Izrael afost multje lumje karje avja gubă, zaražna buală p pjale. Ali nićunu dăla je nu sa likujit osim Naaman d Sirija." 28 Kănd auzăt, toc än sinagogă sa nikăzăt. 29 Je sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d litică p karje sagradit alor trgu s l runče än žos. 30 Ali jel atrikut ātru je š aplikat p drumu aluj. 31 Isusu sa slabăzăt žos än Kafarnaum, karje je još unu trg än regija Galileja, undje ānvacă sāmbătă än sinagogă. 32 Š lumja karje punja urjakje afost zadivic ku aluj vāncałă daja c̄e rubja kašă āla karje arje vlast. 33 Afost än sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat än tot glasu: 34 "Hej, c̄e aj tu ku noj, Isusulje dăń Nazaret? Avinjut s uništeštj p noj p sufljeti alji rovij? Štiv jo cīnje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!" 35 Isusu ja zapovijedit: "Tač š ješ dăń jel!" P aja sufljetu alu rov p omu la dubărăt pānglă toc š ajišăt d jel š nu ja naudit nimika. 36 Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskă unju ku alc: "D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedašte alu sufljeti alji rovij, š je jaša!" 37 Š toc än regijaja auzăt c̄e Isusu afukut. 38 Isusu ajšăt d sinagogă š aplikat än kasă alu Šimun. A alu Šimunuluj suakra amućito marje fok š je la rugat s ja žutje. 39 Isusu astat pānglu ja, zapovijedit alu fokuluj s vu lasă ſoku alăsato. Š odma sa skulat s lja dus s mălăncje. 40 Kănd akăzut nuaptja, toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mănilje s Iji likujašte d tuatje bualje. 41 Isusu puturja sufljeti alji rovij dăń multje lumje, š sufljeti alji rovij striga kănd iša: "Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!" Atunča jel alor zapovijedit s nu rubjaskă daja c̄e je aštijut k je jel Kristu (p āla karje Dimizov atrimjes). 42 Kănd asvanit zuva, Isusu ajšăt d trgula š aplikat än pustinje. Š multă lumje l kată. Kănd la qăsăt, je l ruagă s rāmje

ku je. 43 A jel lji záče: "Trjebe s măduk š än altur trgrj s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes." 44 Š Isusu rubja Bună vorbă än sinagogje än pămănt alu Židovilor.

5 Una zuvă, kând Isusu astat pănglă apă Galileja, multă lumje s strănda pănglă jel s audje vorba alu Dimizov. 2 Majdata d asta, njeki ribarji več ajšat dăń čamacurj š ančiput s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut alor doj čamacurj p obală 3 s autrat än unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje učără s l pindje dăla obală. Atunča šadje, š ānvăca p narodu d čamac. 4 Kănd aprestanit s rubjaskă, záče alu Šimun: "Pindje čamacu maj dăpartje undje maj adănkă apa, š arunkăc mrežilje d pukat." 5 Šimunu záče alu Isusuluj: "Gospodarulje, tuată nuapta njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša záč, osă arunk mreža." 6 Kănd Šimun š ortači aluj afukut aja, je apukat mult pjaštje, atăta d mrežilje ančiput s s rupă. 7 Ribarji afukut ku măna alu ortači alor än altu čamac s vije s ažută. Avinit je š atăta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k je ančiput s potunjaskă. 8 Kănd Šimun Petar aja avizut, akuzut la intja alu Isusuluj š záče: "Fuď dăla minje, Domnulje, daja će nu sănt om bun!" 9 Š jel š toc karje afost ku jel än čamac sa mirat kăt mult pjaštje apukat. 10 Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fíorji alu Zebedej, ortači alu Šimun. Isusu atunča záče alu Šimun: "Navja frikă. Dakuma osă puć p lumja." 11 Kănd je askos čamacurj p obală, je alăsat tot š aplikat dăpă Isusu. 12 Una zuvă Isusu avinjut än unu trg undje afost unu om plin d bualje p pjajle. Kănd jel avizut p Isusu, akuzut la intja alu Isusuluj ku fălcă kărti pămănt š sa rugat d jel: "Domnulje, akă vriaj, poc s m likuješ." 13 Isusu tindje măna, la dotaknit ř záče: "Vrjau. Fi likujit!" Š guba odma sa povlačit. 14 Isusu ja naredit: "Nu zăča alu nimilja, nu još, nego fuđ odma š pokazaštite ali popăj kum apuția s t pregledjaskă. Prinisaštje ţrtvă d čistjala atu, kum Mojsije zapovidit kum apuția toc s vjadă k ješt likujit." 15 Atunča glasul d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinjut s l audje š s likujaskă d buala alor. 16 A jel majmult vorj jel s povlača än pustinje š s ruagă. 17 Kănd una zuvă Isusu āvaca p narodu, än klo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinuit dăń tot satu än regija Galileja š regija Judea š d trg Jerezalem. A săla alu Domnului irja ku Isusu s likujaskă p lumja. 18 Avinit njeka lumje karje aduce p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukă š s položaskă plăngu Isusu. 19 Puntru narod je na putut s l adukă än kasă undje Isusu ānvăca. La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slabuzăt än sredină d sobă pravo la intja alu Isusuluj. 20 D aja Isusu ashvati k krjadje än jel, azăs: "Ortakulje, sa oprostit ata greșala." 21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji angidit: "Cinje ästa karje gindjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Cinje, osim Dimizov, puatje a oprostjaskă greșala?" 22 Ali Isusu aștijut ce gindjaštje š lji záče: "Dăće aša găndic? 23 Zar nuje majušurje s zákă: 'Sa oprostit ata greșala', njego s zákă: 'Skual š umblă?' 24 Ali, s štijic k jo Bijatu alu Omuluj am autoritet p pămănt s oprostjeskă greșala." Atunča záče alu omuluj karje nu puatje s umblje: "Cije zák: 'Skual, ja asta nosilă š fuđ a kasă!'" 25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p caja azukut š aplikat a kas, slavja p Dimizov p drum. 26 Š toc afost skroz zadivic š acimput s slavjaskă p Dimizov. Afost plin d

frikā š rubja: "Astāz noj amvizut nešto će nuje d krizut!" 27 Isusu dăpă aja ajšat š avizut p porezniku Levi kum šadja la carină, š ja zăs: "Vină dăpă minje." 28 Š Levi sa skulat, alăsat tot, š aplikat dăpă jel. 29 Atunča Levi apriedit d Isusu marje veselije än kasa aluj. A ku je amănkat mulc lumje š åtru je irja mulc poreznikurj. 30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurile alu Isusuluj ku vorbilje: "Dăce mănkăc š bjec ku poreznikurile š ku lumja karje grješăstje?" 31 A Isusu lja zăs: "Alu lumjej zdravănă nu trjebje doktorjamja, več alu lumjej karje bulnavă trjebje doktorjamja. 32 Nam vinit s kjem p lumja karje gidašte k je pravedna, nego avinjut s kjem p lumja karje grješăstje s s okrinjaskă la Dimizov." 33 Njeka lumje ja zăs: "Učenikurile alu Jovan majmult vorj postjašte š s ruagă, aša š učenikurile alu farizeji, ali alji tjej stalno măňankă š bja." 34 Lja antribat Isusu: "Dali kutuizăc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskă pând mladoženja ku je? 35 Ali osă vinje vrijamja kănd osă lji ja p mladoženja š atunča s postjaskă." 36 Atunča Isusu nastavít aša če lja spus asta vorbă: "Numilja nu rupje pjatika dăla nova cuală s puată s krpjaskă p cuală bătrnă. Akă aja faće, osă rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu pristajašte alu cuală bătrnă. 37 Š numilja nu tuarnă vinu alu nov än bătrnă tăšnj d pjalje. Akă aja faće, vinu alu nov osă rupă tăšnjile š osă varsă, a tăšnjile osă propanjaskă. 38 Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje än nuavje tăšnj. 39 Š numilja činje bja bătărvin nu vrja vinu dăla nov daja če zăc: 'Bătărvin je maj bun.'"

6 10 Una sămbătă Isusu triča pisti pijană d gruă. Učenikurile aluj rupja gruv, š la trljit ku mănilje š la mănkat. 2 A njeki farizeji azás: "Dăce prekršăc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu än sămbătă?" 3 Isusu lja odgovorit: "Zar voj na čitit än pismă Svântă če afukut David, argatu alu Dimizov, kănd flămăzăt jel š ālja karje afost ku jel? 4 Zar na auntrat än šator undje Dimizov s poštuašte, jel amănkat dă mălajui karje posvitit š adat alu ālja karje afost ku jel? Zar nu zăc zakonu alu nostru k mălajusta nu kutjază s mălăńcje nimilja činje nuje popă?" 5 Atunča Isusu lja zăs asta: "Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sămbătă!" 6 Alta sămbătă Isusu auntrat än sinagogă s vacă. Afost än klo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă. 7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avurut s I optužăskă p Isusu k aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjадă dal vrja än sămbătă s likujaskă. 8 A Isusu aştijut găndjala alor pa zăc alu om karje arje măňa karje nu puatje s koristjaskă: "Skual š stăj aića la intja alu toc!" Jel sa skulat š astat än klo. 9 Atunča Isusu zăc: "S vu åtrjeb: Dopolustašte zakonu alu Mojsije s s fakă än sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?" 10 Sa ujtat p toc än sinagogă š atunča zăc alu omuluj: "Atidje măna!" Jel afukut aša š măna sa likujit. 11 Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikăzăt, š ančiput s dogovorjaskă če s fakă pántruv Isusu. 12 Än zuviljalija Isusu aplikat p djal s ruadje š provodit nuptja ku ruguala la Dimizov. 13 Kănd avinjut alta zuva, akimat la jel p učenikurile š äntră je akuljes duavăsprjače d lumje, karje lja odredit d apostolurj. 14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar, Andrija, fratilje alu Petar, Jakov, Ivan, Filip, Bartolomej, 15 Matej, Toma, Jakov, kupili alu Alfej, Šimun karje avut nadimaku Domoljub, 16 Juda, kupili alu

Jakov, š Juda Iškariot, karje majklo izdajit p Isusu. 17 Isusu sa dat än zos dăpă djal ku apostoli š astat p ravniciă. Ānko aştijat mult alturj učenikurj d aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pămăntu alu Židovilor, š d regija pănglu apă undje irja trgrur Tir š Sidon p sjever. 18 Avinit toc s puje urjakje la Isusu š s lji likujaskă tuată buala. S likujaskă p ālja karje lja mućit sufljeti alji rov. 19 Tuată lumje la akătat s I dotaknjkă daja činje I dotaknja snaga ajiša dăni jel š lji likuja. 20 Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zăc: "Nărukoš ištjec voj karje ištjec sărać k voj ištjec uključić än cara alu Dimizov! 21 Nărukoš ištjec voj karje ištjec flămănză k voj osă fic narinic! Nărukoš ištjec voj karje akuma plindēc k voj osă vu radujic! 22 Nărukoš ištjec voj karje p voj mrzašte lumja š kănd p voj isključašte š vu vridjašte š vu zăcă k ištjec rov daja če ištjec učenikurile alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj! 23 Raduicăvă voj än zuvaja š săric d radost k istina je nagrada avuastră marje je p cerj, k je karje vu maltetirjašte sămânca je alu ālja karje d mult maltetirja p prorokurile alji mičinoš." 27 "A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjakje: Vrjec p dušmanii alji voštri. Binje fićec alu lumjej karje vu mrzašte. 28 Kătăc dălia Dimizov s fakă binje alu ālja karje vu blastămă. Rugăcăvă d ālja karje p voj maltetirjašte. 29 Alu āla karje t luvjašte p una falkă tindje š altă, š alu āla karje c ja ancuku dopustjašte s c ja š kămaša. 30 Ali dăj alu tot āla karje dăla tinje kată, a dăla āla karje dăla tinje fură nu kăta s äntuarkă. 31 Fićec alu lumjej isto če vrjec je vuavă s fakă. 32 Akă vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužăc nagradă. Š lumja karje rovj pozajmjašte alu lumjej karje rov s s tuarkă ändrăt. 35 Nego, vrjac isto p dušmani alji voštri. Fićec binje alor š pozajmice alu ālja karje nu puatje s vu tuarkă ändrăt. Akă aja fićec, osă primic marje nagradă š osă fic kašă Maj marje Dimizov karje bun kărti lumje karje nu zahvaljašte š karje je rovj. 36 Fic bunj kărti tuată lumje kum Tata alu vostru än cerj jašte bun kărti tuată lumje." 37 Nu sudič š nu s fic sudič. Nu optužăc š nu s fic optužăc. Oprostic š osă vu fije oprostot. 38 Dăc š Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje količină än puală, ka omu bun karje punjašte găvanu aluj d gruv aša če nabijašte š potresašte gruvu pând god nu s napunjašte, š nastavašte s dodajaskă još maj mult pând gruvu nu s prelijăšte. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă š vuavă. 39 Isusu azăs alor š još una vorbă: "Zar puatje vorbu s adukăp p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osă kadă än rupă. 40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la văcat tot če štije, osă fije kašă učitelju aluj. 41 Dăce tujc la aškja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemu än vojk alu tov? 42 Dăce zăc alu altuluj: 'Omulje, s c skot aškja dăni vojku alu tov', a sângur än vojk nu vjez ljemu? Ku duavă licie! Skuatje majdată ljemu dăni vojku alu tov pa tunća

osā vjez kum s skoc aškja dān vojku alu altuluj." 43 "Ljemnu alu bun nu puatje s rodjaskā rodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rodjaskā rodu alu bun. 44 Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dān mārčinj nu sa dunā smokva nit strugurlje. 45 Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunā, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavā. Aja će omu rubjaštje aratā d karje jel inima arje." 46 "Če mikimāč, 'Domnu, Domnu!', a nu fićec aja če zāk? 47 Āla karje vinje la minje š auzāt vorbilje alji mijalje š fače aja če zāk 48 je kašā omu karje fače kasa š surpa adānkā rupā š postavit temelju p buluvan. A kānd avinja poplavā, š kānd apa navalit p kasā, nu puatje s miškā daja če binje fākutā. 49 Ali āla karje auzāt vorbilje alji mijalje š nu fače aja če zāk je kašā omu karje fače kasa p pāmānt frzdā temelj. Kānd apa navalit p kasā majdatā sa duburāt š irja skroz uništītā."

7 Dāpā aja če tot azās alu naroduluj, Isusu apljikat ān trg Kafarnaum. 2 Ānklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milā. Āla argat afost bulnav p muartje. 3 Kānd kapetanu auzāt d Isusu, atrimjes la jel vode alu lumjaja karje irja Židovurj ān trgula s l rudaē s vije š s likujaskā p argatu aluj. 4 Kānd je avinit la Isusu, mult la rugat: "Zaslužāt s ji fać aja 5 daja če vrja p narodu alu nostru, frzdā jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastrā." 6 Isusu apljikat ku je. Š kānd avinit la upruapje la kasā, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Je azās: "Kapetanu azās asta: Domnulje, nu tu mućja. Ku nu sānt vrjedan s uncrā ān kasa amja. 7 Nu sānt vrjedan s viuv pānla tinje. Nego samo zi dundje god ješt s s likujaskā argatu alu miov. 8 Asta štiv k š jo mora s askult p kapetanu alu miov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zāk alu unu: 'Fuđ!' š jel pljakā. Š alu altuluj zāk: 'Vinā aiča!' š jel vinje. Š alu argatu alu miov zāk: 'Fej aja!' š jel faće." 9 Kānd auzāt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje karje apljikat dāpā jel š zāče: "Istina je, ān Izrael na gāsat p unu Židov karje krijadje kašā āsta karje nuje Židov karje aša krijadje." 10 Kānd sa tors a kas ālja p karje kapetanu atrimjes, agašāt p argatu likujit. 11 Dāpā aja Isusu apljikat ān trg karje s kima Nain. La pratit aluj učenikurlj š mulc lumje. 12 Kānd avinit la upruapje la uša alu trglulj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fālkov dān trg pānla grupā s l saranjaskā. Om karje amurit afost jedinac la mamač, karje afost udovicā, š mulc lumje dān trg irja ku ja. 13 Kānd Domnu Isusu avizuto ja fost žauv d ja š ja zās alu je: "Nu plindā!" 14 Avinit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje adućja astat. Isusu azās: "Fālkovulje, c zāk, skual!" 15 Š fālkovu sa drikat š arubit, a Isusu azās alu mumusāj: "Jakāc kupilu alu tov". 16 Toc sa mirat la sāla alu Dimizovulj. L slavja š zāče: "Marje proroku trijaštje ātru noj! Dimizov avinjut s ažutā alu narodu aluj!" 17 Š toc ātru Židovj š ān altje lokurj auzāt aja če Isusu afukut. 18 Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj učenikurlj aluj 19 š lja atrimjes la Domnu Isusu s l trijabje. "Ješt tu āla karje Dimizov a obećit k osā vije ili dal trijebje s štiptām p altu s vije?" 20 Kānd avinit la Isusu, azās lumjaja: "Ivan karje bitjazā atrimjes p noj la tinje s t tribām: 'Ješt tu āla karje Dimizov a obećit k osā vije ili dal trijebje s štiptām p altu s vije?'" 21 Pānd je afost ānklo, Isusu alikujit p mulc d bualā, d patjalā š d sufljeti

alji rovj. Š alikujit p multā lumje karje vorbj s puatje s vjadā. 22 Atunča a odgovorit alor: "Fuđic š javic alu Ivan če avizut š auzāt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umbiā akuma umblā, lumja karje avut bualā p pjajje, akuma je likujic, surdi audje, morcā s skualā, š alu sāračilor s rubjaštje Bunā vorbā d Dimizov. 23 Blagoslovit āla karje nu kadje ān vjerā dān minje." 24 Kānd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ačimpūt s rubjaskā alu multā lumje d Ivan. Jel azās: "As pljikat ān lok undje nuje nimika. D karje om as pljikat ān klo s vidjec? Dal as pljikat s vidjec p nječi karje kašā trstika karje vāntu uljigāna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. 25 Ili apljikat s vidjec p omu karje māndru ābrākat? Nu! K lumja karje aduče māndrje cualje š trijaštje ān bugajce s nalazaštje ān palače alu caruluj. 26 As pljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. 27 Ivan je āla d karje je skris ān Sveta pismā: 'Jakā, trimjet p omu karje duće vorba amja s pljače la intja ata s priprimjaskā drum d tinje.' 28 Punjec binje urjakje: d tuatā lumje karje ikad a trjiti nimilia nuje maj marje d Ivan. A ipak, ān cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel." 29 Tuatā lumje karje apus urjakje la Isusu, čak š poreznikurlje, več askultat poruka alu Ivan š p je jel lja bitizat. Atunča, kānd je auzāt če Isusu azās, sa složat k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā. 30 Naprotiv, farizej š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d je daja če aodbit s lji bitjazā Ivan. 31 Isusu azās: "A ku cīnje s lji usporudjesk p lumja ān asta vrijamje? P cīnje samānā? 32 Je je kašā kupi karje Šadje la tržnicā š unu p alt s strīgā: 'Noj am kāntat vuavā vesele kāntić ř voj na žukat! Noj am kāntat vuavā tužne kāntić a voj na plāns!' 33 K, avinit Ivan karje bitjazā na mānkat mālaj nič vin na but, a zāćec: 'Ān jel je sufljetu alu rov!' 34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjut karje amānkat š ambut, a zāćec: 'Jakā, omu karje vija mult s mālānče s š bja mult vin, ortaku alu poreznikuluj š ku grešnikurlje!' 35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan." 36 Unu farizej akimat p Isusu s mālānče ku jel. Jel autrat ān kasā alu farizej š alat loku la astal s mālānče. 37 Afost njeka mujarje, kunuskutā ān trgula p grešala alu je. Adoznait k Isusu mālānka la farizej ān kasā. Š jakā, mujarja adus skumpā ulje karje miruasā ān māndrā bukal. 38 Š astat la pičuarje dāpā Isusu. Ančiput s plāngā š lakrmilje kādja p pičuarje. Ku pāru lja frikat, š lja sārutat š lji uns ku skumpā ulje karje miruasā. 39 Kānd avizut farizej karje akimat p Isusu, agindit: "Kānd āsta om zaista arfi prorok, aštija cīnje je mujarajastā karje I dotaknjaštje, k ja je marje grešničā." 40 P aja Isusu ja zās: "Šimune, am s c zāk nešto." A jel azās: "Učiteljulje, zil!" 41 A Isusu azās: "Doj omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit cīnč sutje kovanic d arđint, a altu om cīnčāc. 42 A kum na vut dundje s āntuarkā, uamiždoj a oprostit dugu. Atunča karje d je doj maj mult s l vije?" 43 Šimun a odgovorit: "Gindjesk alu āla karje maj mult oprostit dugu." Azās Isusu: "Binje azās." 44 Atunča Isusu sa okrenit la mujarje š zāće alu Šimun: "Vjez p asta mujarje? Jo autrat ān kasā ata, ali tu nu maj dat apā s spāl pičuarilje, a ja aplāns š lakrmilje alu je akāzut p pičuarje a ja lja asplat š ku pāru mi lja frikat. 45 Nu ma dučukit ku poljubacu, a ja, d kānd jo autrat na prestanit s m surutje pičuarilje. 46 Tu nu ma uns kapu ku ulja, a ja ku skumpā ulje karje miruasā a uns pičuarilje. 47

Dăče gindješt k ja apokazat atata d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Čla karje gindjašte k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, čla vrja ucără." 48 Atunča alu mujarje azás: "Zaista, grešala ata cam oprostit." 49 Čla karje afost anklo aciinput antri je s rubjaskă: "Činj je āsta š grešala s oprostjaskă?" 50 A jel zāče alu mujarje: "Daja če akrizut, tu ta spasat! S c dja Dimizov mir pānd pljeć!"

8 Majdatā d aja Isusu pljika p trjurj š p saturj s rubjaskă

Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavāsprijače apostolurj 2 š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dāla sufleti alji rovj š dāla buală. Čla mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, d karje Isusu potirit šaptje sufleti alji rovj, 3 Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ān palače alu Herod, Suzana š mulje alje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolurj. 4 Kānd pānglu Isusu sa skupit mulc lumje dān tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: 5 "Una zuvā ajšat omu s posijaskă sāmānca ān polje. Kānd a posijit, njeka sāmānca akāzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amānkat. 6 Njeka sāmānca akāzut p pāmānt undje jaštje buluvan š tek če akriskut sa uskat daja če narje apā. 7 Njeka sāmānca akāzut ātru mārcīnj Š mārcīnjilje akriskut una ku je ša sa ugušāt. 8 A njeka sāmānca akāzut p bun pāmānt Š krjašte š rodjašte d usutā d vorj." Isusu azás aja, š astrictig: "Toc činje arje urjkj s audā, trjebje s puje urjajkje š s razumjaskā!" 9 Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značašte asta vorbă. 10 Isusu azás: "Dopustit vuavā s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbjie kānd jo ānvāp c alcā s ispunjaskă Sveta pismā: 'S uitā a nu prepoznajašte, š audje, a nu razumjašte'. 11 Jakā če značašte asta vorbă: sāmānca je vorba alu Dimizov. 12 A sāmānca karje akāzut p drum prestavašte p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu kradje š nu s spasaskă. 13 A sāmānca karje akāzut p buluvan prestavašte p ālja karje audje, ku radost primjašte vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Čla njeka vrijamje kradje, a kānd vinje iskušjala prestanjašte s kradje. 14 A sāmānca karje akāzut ān mārcīnj prestavašte p āšta karje punje urjajkje la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamjam triaće, p je lji ugušātje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životulj, daja je nu duće plodu kopt. 15 A sāmānca karje akuzut p bun pāmānt prestavašte p lumja karje ku bună š ku poštena inimā pāzašte vorba alu Dimizov karje audje, je pljakā maj dāpartje kānd je grjev, daja je aduće bun plod." 16 "Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, nego s upuje p postolje aša toc ālja karje untrā s puatā s vjadjā binje. 17 K tot cije āviljut osā fije dāzvālitj š tot cije skuns osā s štije Š osā vije p luminā. 18 Daja punjec binje urjajkje k āla karje pāzašte vorba amja osā razumjaskă mult, a p ālja karje nu pāzašte vorba amja osā s ja š aja če gidjašte k razumjašte." 19 Atunča muma Š fracā alu Isusuluj avinjiti s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. 20 A javit alu Isusuluj: "Mumāta Š fracā alji tej stā a far š vrja s t vjadā." 21 Kānd Isusu auzāt aja, azás alu lumjej: "Ālja karje punje urjajkje š izvršašte vorba alu Dimizov mijje je ka muma Š ka frac." 22 Ān una zuvā azás Isusu alu učenikurlje aluj: "Tričjem p alta partje la apā." Je auntrat ān čamac Š a

otplovit. 23 Pānd plovja, Isusu ančiput s kulje. Š ančiput s suflej marje vānt. Vāntu ančiput s fakā marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apā š je sa gāšat ān rov. 24 Je avinjt la Isusu Š la skulat Š ja zās: "Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!" A Isusu sa skulat, zapovidit alu vāntuluj Š alu valulor alji marj s stja Š je sa smirit Š afost tišina. 25 Atunča Isusu azás alu učenikurlje aluj: "Dăče nas křizut ān minje?" A učenikurlje sa spirjat Š sa mirat. Azás unji alu alc: "Činje āsta s zapovidjaskă čak Š alu vāntuluj Š alu apā, Š punje urjajkje la jel?" 26 Avinjut ān regija Gerasa, karje je p alta partje d apā d regija Galileja. 27 Čim Isusu ajšat d čamac p obalā, avinjut la intja alu Isusuluj njeki om d trg karje avut sufleti alji rovj ān jel. Več d mult kum nu sa brkati nič atrijut ān kasā nego irja la mārmānc. 28 Multā vrijamje sufleti alji rovj I čanja Š akă lumja la lījigat p lanacurj Š okove Š l pāza, jel rupja lanacu Š sufleti alji rovj I natirja s pljače ān lok undje nuje nimika. Kānd omula avizut p Isusu, acāpat. Isusu a zapovidit alu sufleti alji rovj s jašā d omula. Akuzut la intja alu Isusuluj Š astrictig: "Če vrijaj dāla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mārog d tinje, nu m mučja!" 30 Isusu la tribat: "Kum t kjem?" Jel zāče: "Mulc", k afost ān jel mulc sufleti alji rovj. 31 Š sufleti alji rovj ančiput mult s s ruade d Isusu s nu naridjaskă s pljače ān jamā frzdā kraj undje osā fije kaznic, (Abysos g12) 32 A ān klo p djal mult porc s ranja. Sufleti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untrā ān porc Š Isusu a dopustit. 33 Atunča sufleti alji rovj ajšat d om Š auntrat ān porc. Toc porcī adat fuga ān žos dāpā djal ān apā Š sa nikat. 34 Kānd lumja karje pāza p porcī avizut če sa dogodit, afudit Š arazglasat p trg Š p saturj. 35 A lumja avinjut s vjadjie če afost. Kānd je ažuns, avizut p Isusu ku omu d karje ajšat sufleti alji rovj. Avizut p omu karje šadje Š punje urjajkje la Isusu, ābrkāt Š bun ān kap. Š lumja sa spirjat. 36 Je karje avizut če sa dogodit, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ān karje afost sufleti alji rovj. 37 Tuatā lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikā, Š arugat p Isusu s pljače dāla je. Isusu auntrat ān čamac s pljače pisti apā āndrāt. 38 Majdatā nego če Isusu Š učenikurlje aluj otplovit ān čamac, omu d karje sufleti alji rovj ajšat sa rugat mult d Isusu s puatā s rāmaje ku jel. Ali Isusu ja zās: 39 "Ātuarčitje a kas Š zi ali toc če Dimizov afukut d tinje." Aturča jel apljikat Š razglasat p tot trgu če ja afukut Isusu. 40 Multā lumje aštipta p Isusu s s tuarkā dāpā alta partje d apā. Kānd Isusu ažuns, toc ku radostu la dočekit. 41 D dārturdāt avinjt omu karje sa kima Jair, karje irja voda alu lumje karje s sastaja ān sinagoga. Akuzut la intja alu Isusuluj Š mult sa rugat s vije ān kasa aluj. 42 Jel avut jedinicā fatā karje avut duavāsprijače d aj karje irja p muartje. Pānd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dāpā pistot. 43 Ātru lumje irja mujerje karje duavāsprijače d aj krvjarja, Š potrošāt tot če avut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. 44 Avinjt d drāt Š apus māna p rubu alu cuala alu Isusuluj Š odma sāndilje aprestanit s kurje. 45 Antribat Isusu: "Činje apus māna p minje?" Š pānd toc azás: "Nu jo", Petar azás: "Gospodarulje, multā lumje t pindje Š t strāndje?" 46 A Isusu azás: "Neko namjerno apus māna p minje. A usitit k sāla ajišat d minje." 47 Kānd mujaraja saznajit k nu putatje s askundā k ja apus māna p Isusu, atrimurat d frikā Š akuzut la intja alu Isusuluj Š la intja alu tot narodu Š lja zās dāče apus māna p Isusu Š kum odma sa likujit. 48 A

Isusu alu je azás: "Fata amja, tu ta likujit daja če akrizut. S c dja Dimizov mir pānā pljeć!" 49 Kānd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjut njeko d kasā alu Jair ku poruka: "Camurit fata. Nu maj muća učitelju više." 50 Auzāt Isusu š zās alu Jair: "Na vja frikāl Samo krijadje š ja osā fije binje!" 51 Kānd Isusu avinjut ān kasā alu Jair, Isusu a dopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatāj š alu mamāj alu fataja s utrje ku je. 52 Š toc karje več irja ān kasā plāndja š tuguja dāpā ja. Isusu lja zās: "Nu plindēc! Nuje muartā, nego s kulkā!" 53 Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja če aštijut k je muartā. 54 Isusu alato d mānā š astrigat: "Kupilulje, skual!" 55 Š sufljetu sa sa tors š odma sa skulat. Isusu azás s ji dja s mālānče. 56 Alu je roditelji irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zākā alu nimilja če sa dogodit.

9 Isusu akimat la jel p duavāsprjače apostolurj š lja dat sāla š autoritet s potirjaskā p sufljeti alji rovji š s puatā s likujaskā p bulnavi. 2 Lja trimjes s rubjaskā Bunā vorbā d cara alu Dimizov š s likujaskā p bulnavi. 3 Isusu lja zās: "Nimika nu lāc ku voj p drum: nić bācu, nić tašna, nić mālaju, nić banji, nić aljte kāmǎši! 4 Kānd utrāc ān bilo karje kasā s prinoćič ān klo, rāminjec ān ja pānd god nu pljikāc ān altu trg. 5 Undje p voj nu v primjašte, pānd išāc d trgula istrisāc prašana dāpā pićuarje s lji upozorit p kazna alu Dimizov." 6 Učenikurje apljikat š umbila p saturj. Rubja Bunā vorbā d Dimizov š likuja p lumja pistot. 7 Herod, karje irja vladaru d regija Galileja, auzāt tot če sa dogodit š afost zbumjen daja če njeka lumje rubja: "Isusu je Ivan karje bitjazā. Sa skulat dāla morc." 8 Altu rubja: "Isusu je Ilijia karje trjebje s vije." A d trje jar azás: "Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc." 9 A Herod azás: "Jo azás s taje kapu alu Ivan karje bitjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?" Aša akātat prilikā s vjadtā p Isusu. 10 Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, je arubit aluj tot če afukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. 11 Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā. 12 Kānd zuva kidja, avinjut duavāsprjače apostolurj la Isusu š ja zās: "Las p lumja s pljaće p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištem aića undje nuje nimika." 13 A Isusu zāče: "Voj lji nahranic." A je zāče: "Avjem samo činjč mālajur š doj pještj. Zar s pljikām š s kuprām mānkarje d tot narodu?" 14 A lja fost oko činč mij d vojnič. Isusu p aja azás alu učenikurje aluj: "Zāćec alu lumjej s šagā ān grupje oko činčać." 15 Š učenikurje afukut aša š lumja ašāžut. 16 Isusu alat činjč mālajurj š doj pještj, sa ujtat ān čerj, š azahvaljut alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjašte la učenikurje s podiljaskā alu lumjej. 17 Toc avut s mālānče kāt god aputut. Š još duavāsprjače d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj. 18 Majklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruade š učenikurje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestanit s s ruadje lja tribat: "Če rubjaštje lumja činje sānt jo?" 19 Je aodgovorit: "Mulc zāče k ješt Ivan karje bitjazā, alcā zāče k ješt Ilijia, š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atrijit š ta tors dāla morc." 20 A atunča Isusu azás alu učenikurje aluj: "A voj, če zāćec činje sānt jo?" Petar zāče: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!" 21 A Isusu lja zapovidit s nu

zākā alu nimilja. 22 Azás: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbascaskā. Mora s m umuarā š aldā trje zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc." 23 Atunča Isusu azás alu lumjej: "Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjoy mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja aluj kruča š s pratjaskā p minje. 24 K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. 25 Če koristjaštje alu omuluj akā dubidjaštje tot pāmantu, ali pjardje sāngur p jel? 26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatumjev š ku slava alu andelilor alu svānt. 27 Punjek urjakje k istina je: njeki dāla voj karje aića stā nusā muarā pānd nu vjadjie cara alu Dimizov." 28 Otprilike opt zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruade. 29 Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cjalilje ja sajut čista albā. 30 Dāturdatā, doj omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilijia. 31 Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d izlazaku aluj d pāmantusta, karje Isusu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā volja alu Dimizov. 32 Pānd Isusu s ruga, Petar š je karje afost ku jel lja pukat somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj omurj karje astat pānglu jel. 33 Pānd Mojsije š Ilijia sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azás alu Isusuluj, ali nić jel na štijut če rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištem aića ku voj. Fićem trje kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilijie." 34 Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā. 35 Dimizov lja rubit dān oblak: "Āsta je Bijatu alu mjoy karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultaci!" 36 Š kānd je auzāt glas, avizut samo p Isusu. Je atukut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če je avizut. 37 Kānd alta zuva sa dat ān zos dāpā djal, multje lumje karje irja aćija avinjut la Isusu. 38 Dāturdatā, njeki om ātru multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: "Učitelju, ujtitje la bijatu alu mjoy, k jel je jedini kupil alu mjoy. 39 Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel āčapje s cāpje. La runkā ān grčurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpijaštje. 40 Ma rugat d učenikurje alji tjej s l putirjaskā, ali na putut." 41 Atunča Isusu azás: "Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo afost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trijesk p voj? Duj aića p bijatu alu tov!" 42 Š pānd bijatu avinjut la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput s s grčaskā. A Isusu alu sufljetulj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. 43 Toc karje irja aćija sa mirat d moć alu Dimizov. Pānd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu faće, jel azás alu učenikurje aluj: 44 "Punjec binje urjakje če vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ān vlastu la dušmanji alji mjej." 45 Ali je na štijut če jel avrut s zākā. Aja značalā afost skuns dāla je. Je na putut s razumjaskā š lja fost frikā s l trjabje d aja. 46 Učenikurje ančiput s raspravljaskā činje dāla je maj marje. 47 Aštijut d čaja raspravljjaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pānglu jel. 48 Š Isusu lji azás: "Činje ku drag primjašte p kupilusta pāntruv minje, primjašte š p minje. A činje p minje primjašte, primjašte š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje

je majmik ātru voj toc, āla je maj marje!" 49 Ivan p asta azás alu Isusulj: "Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ālumje alu tov zapovidašte alu sufjeti alji rovj s jašd d lumje. Noj amzás aluj s nu fakā aja daja če nuje učeniku alu tov kašā če ištem noj." 50 Isusu azás: "Nu branic! Akā njeko nu lukrjazā pātruv voj, jel atunča lukrjazā ku voj!" 51 Kānd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ān čerj, Isusu aodlučit k avinjut vrijamja s pljače ān Jeruzalem, 52 š atunča atrimjes p glasnicu la intja aluj. Glasnici aplikat š autrat ān sat ān regija Samarija s ji pripromjaskā če ji trjebje. 53 A klo lumja na vurut s l primjaskā daja če pljika ān Jeruzalem. 54 Kānd učenikurje Jakov š Ivan auzāt k lumja ān Samarija na primit p Isusu, je azás: "Domnulje, vraj s zapovidim s lja pringā foku d čerj?" 55 A Isusu sa okrenit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakā aja. 56 Atunča Isusu š učenikurje aluj aplikat ān altu sat. 57 Pānd je još pljika p drum, njeko azás alu Isusulj: "Pljek dāpā tinje undje god tu plječ." 58 Isusu ja zás: "Lisica arje jamā š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu miov d kulkat." 59 Atunča Isusu azás alu altuluj: "Vinā dāpā minje!" A jel azás: "Domnulje, lasāmā majdatā s pljek s āgrop p tatinjov." 60 Isusu ja zás: "Las p morcā s grupanje p alor morcā, a tu fuđ š rubjašte alu alcilor Bunā vorbā d cara alu Dimizov." 61 Š još njeko záče: "Domnulje, viu dāpā tinje, ali dopustjaštem majdatā s m oprostijesku ukućanju mjej." 62 Isusu ja zás: "Akā āčepj s orještj ravno, a t ujc dāpā tinje, tu nu poc s služāštj ān cara alu Dimizov."

10 Domnu Isusu dāpā aja akuljes ātru je šaptjezāč š doj alcā učenikurje š atrimjes kātā doj s pljače la intja aluj ān tot trgu š ān tot loku undje Isusu atribut s pljače. 2 Kānd sa sprimit s pljače lja zás: "Žetva je marje, ali radnič jašte ucara. Žetva pripadjašte alu Domnuluj, daja rugaćavā la jel s trimjataj još majmult radnič ān žetvā. 3 Krinic akuma, ali pāzāčavā k trimjet p voj kašā p vojilje ātru lumje karje kašā lupurj. 4 Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stāc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja. 5 Ān tuatā kasa ān karje utrāc s prinoćič ān klo, majdatā záče: 'S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasā!' 6 Akā ān aja kasā jašte omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osā ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akā ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nu s primjaskā āla miru ku karje voj la blagoslovit. 7 Nu vu preselic d kasā ān kasā! Boravic ān aja kasā pānā fic ān trgula š nu fic rušānoš s mānkāč š s bjec aja če vu dā, k kum zácem: Radniku azaslužāt plata aluj. 8 Kānd utrāc ān bilo karje trg š ān klo vu primjašte fic zadovoljni ku aja če god vu dā s mānkāč. 9 Likujic ānklo p lumja karje bulnavjy š záče alor: 'Asta aratāk k cara alu Dimizov avinjut la voj!' 10 Ali kānd utrāc ān bilo karje trg š klo nu vu primjašte, išāc la ulicilje aluj š záče: 11 'Čak frikām Š prašāna d trgu alu vostru karje sa ljeput p pićuarje alu nuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjut cara alu Dimizov!' 12 Vu zák: la zuva d sud osā fije majušurje alu lumjej ruavā ān trg Sodoma njego alu lumjej ān trgula!' 13 Isusu azás: "Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj ātru lumje pogana ān trg Tir š trg Sidon karje jo afukut ātru voj, je več d kānd s okrinja dāla rov. Adućja cualje hravape š šidja aluj s pokazaskā žalostu. 14 Daja la zuvā d sud osā fije

majušurje alu lumje ān Tir š ān Sidon nego vuavā ān Korozain š Betsaida! 15 A voj lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nu s vu drikāc pānla čerj samo daja če jo amfost ātru voj! Nul! Voj osā vu slabudjec ānklo undje loku d kaznit." (*Hades g86*) 16 Atunča azás alu šaptjezāč š doj učenikurje: "Kānd njeko punje urjakje la voj, aja je kašā kum punje urjakje la minje. Š kānd odbacašte p voj aja je kašā odbacašte p minje. A kānd njeko odbacašte p minje aja je kašā odbacašte p Dimizov karje ma trimjes." 17 Kānd sa tors šaptjezāč š doj d učenikurje la Isusu, ku drag azás: "Domnulje, čak š sufjeti alji rovj askultā kānd lji zapovidim ān lumje alu tov." 18 A Isusu lja zás: "Štiv, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala. 19 Vídjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazac šarpj š Škorpionurj. Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā. 20 Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufjeti alji rovj askultā, njego majmult radujicavā daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ān čerj." 21 Atunča Sufjetu alu Švāntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azás alu Dimizov: "T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pāmantu, če askuns istina d cara ata dāla lumje karje gidjāšte k je mudri š mintoš š če pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vraj s vacā. Da, Tato, cije s svidište s fač aja aša." 22 Atunča Isusu azás: "Tata alu miov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuašte činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š ālja alu činje jo odlučjesk s l otkrijeskā, binje kunuašte činje je Tata." 23 Majklo, kānd afost sāngur ku aluj učenikurje, š ja azás: "Nārukoš ālja karje vjadje aja če vidje voj. 24 K istina je, mulc prorokurj š carurj avurut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avurut s audā aja če voj audjek, ali na uzāt." 25 Udatā kānd Isusu ānvāca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušāskā: "Učiteljulje, če trjebje s fak s primjeskā vječni život ku Dimizov?" (*aiōnios g166*) 26 A Isusu ja zás: "Če skrije ān zakonu alu Mojsije? Če tu razumješt če záče?" 27 Omu aodgovorit: "Zakonu záče: 'Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatā inima ata š ku tot sufjetu alu tov š ku tuatā snaga ata š ku tuate mincile alji tjalje' š 'vrja p bližnji alu tov kum vrijej sāngur p tinje.'" 28 Isusu ja zás: "Binje aodgovorit. Fāj aša š os primješt vječni život." 29 Ali omu avurut s s spalje, š aša jel antrijabā p Isusu: "D činje rubjašte kānd zakonu záče 'bližnji alu miov'?" 30 Isusu aodgovorit ku asta vorbā: "Njeki om putuja d Jeruzalem ān trg Jerihon š la napadnit pljačkaši š alat tot dāpā jel, la butut š aplikat. Š p omula alašat s zakā skoro mort. 31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kānd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š aplikat maj dāpartje. 32 Isto aša pānglu lokulu avinjut atunča š levitu, pomočniku ān Hram. Kānd la vizut, š jel la zaobiđit š aplikat maj dāpartje. 33 Atunča njeki omu d regija Samarija trijače p drumula. Kānd avizut p omula, ja fost žau d jel. 34 Avint la upruapje d jel, ja spālat raniļje ku ulje š ku vinu š ja ānvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ān gostijonā š klo anastavt s s pobrinjaskā d jel. 35 Mānje zuvā jel adat duavā kovanic d arđint alu gazdāj alu gostijonāj, š ja zás: 'Brinjaštitje d jel š akā majmult potrošāštj, c plitjesk kānd m ātruča.' 36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: "Če gindješt? Karje d aštja trje alu omulju sa pokazat k je bližnji alu omula karje la napadnit pljačkaši?" 37 Azás učitelju d zakon alu Mojsije:

"Āla karje ja pokazāt milā." Isusu ja azās: "Binje aodgovorit. Fuđ š fāj kum š jel afukut." 38 Pānd Isusu š učenikurje aluj nastavlja s putujaskā kārti Jeruzalem, auntrat ān unu sat. Ačīja afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ān kasa alu je. 39 Avut sorā karje s kima Marija. Pānd Domnu Isusu ānvāca, Marija ūdja Š punja urjakje. 40 A Marta afost mult zabrinutā k mora s priprimjaskā tuatā mānkarja, pa ja avinjīt s s žaljaskā: "Domnulje, nu c brigā če sorimja ma lāsat sāngurā s ukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutjel!" 41 Ali Domnu Isusu ja odgovorit: "Draga Marta! Nu trjebje s t brinješt Š t uznemirješt d aja če gindješt k trjebje. 42 A una stvar karje trjebje s puј urjejkje la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nu osā fije lat dāla ja."

11 Udatā Isusu sa rugat la njeki lok. Kānd azavršāt ku rugala, avinjīt la jel unu d učenikurj Š azās: "Domnulje, āvacinje p noj s nji rugām kum Ivan karje bitjazā avacat p učenikurje aluj." 2 Isusu lja zās: "Kānd rugāc, zācēc: 'Tato ān čerj, s s štujaskā lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pāmāntu. 3 Adā nuvā mānkarje karje trjebje tuatā zuva. 4 Š oprostjaštie anuastrā grešala, k š noj oprostim alu āļja karje grješaštie pātruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje.' 5 Atunča Isusu azās alu učenikurje aluj: "Akā plječ ān ponoč la ortaku alu tov Š jī zāc: 'Adām trje mālajurj, 6 k ma vinjīt ortaku ān gostjamje, a nam s idauv nimik d mānkāt!', če osā zākā ortaku? 7 Zar nu osā zākā: 'Nu m uznemirja! Uša je več ān kisā, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!' 8 Ali vu zāk: čak š akā omula nu s skualā daja če ješt ortak aluj, š nu c dā nimika, osā skualā daja če mult l rođ frzdā rušānje. Š osā zdja atāta kāt cije trjebje. 9 Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov š osā dobidic! Kātāc š osā gāsāc! Bitjec la ušā Š osā s vu dāšķidje! 10 Činje god ruagā p Dimizov, primjaštie. Činje god katā, gāsaštie. Činje god batje, uša s ji dāšķidje. 11 Voj karje ištjec tatje, če afīca voj kānd bijatu alu vostru katā pjaštie? Dal voj ja da šarpje? Nu! 12 Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpijon? Nu! 13 Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje daruri, atunča kāt majmult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Suljetu alu Svāntulju alu āļja karje I ruagā?" 14 Isusu una zuvā aputirit p suljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Kānd suljetu alu rov ajišāt, omu arubit Š mulc lumje sa mirat. 15 Ali njeki dāla je azās: "Jel putirjaštie suljeti alji rovj ku žutjala alu Beelzebul, karje je vladaru alu toc suljeti alji rovj." 16 A alcā avurut s la puče ān zamkā Š akātāt s idja njeki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes. 17 A Isusu aštijut če gindjaštie, pa lja zās: "Akā lumja ān ista carā s burjaštie āntrā je, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kasā s burjaštie āntrā je, osā s raspadnjaskā familija alor. 18 Zācēc k jo ku sāla alu Beelzebul putirjeskā p suljeti alji rovj. Aja atunča značaštie k š āļja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštie āntrā je. Kum atunča cara aluj s rāmāje? 19 A cije ku učenikurje alji voštri karje putirjaštie p suljeti alji rovj? Akā, kašā kum zācēc, jo putirjeskā p suljeti alji rovj ku snaga alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā Š učenikurje alji voštri ku snaga alu Beelzebul. Sigurno nusā slāzaštie. Učenikurje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštie sāngur pāntruv jel. 20 Ali pošto jo p suljeti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja pokazaštie k la voj

avinjīt cara alu Dimizov. 21 Kānd capān omu karje arje bunā oružje pāzaštie palača aluj, tot če arje je sigurno. 22 Ali kānd I napadnjaštie maj capān d jel, I savladijaštie Š ija tuatā oružja ān karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut Š apudiljut ku lumja aluj. 23 Āla karje nuje ān partja amja, jel je puntru minje; āla karje ku minje nu skupjaštie vojilje, jel lji putirjaštie." 24 Atunča Isusu azās asta vorbā: "Kānd suljetu alu rov jašā d om, lutjaštie p pustinje Š katā lok s odmorijskā. Kānd nu I gāsaštie, azās sāngur aluj: 'M tork ān om ān karje maj datā atrijit dān karje ajišāt.' 25 Kānd sa tors, gāsaštie k je omula kašā kasa karje je čistā Š uredna, ali gualā. 26 Atunča sa dus s adukā p alcā šaptie suljeti alji rovj još maj rov d jel, Š tot untrā ān om Š ān jel trijaštie. Š na kraju postanjaštie alu omuluj maj rov nego če irja maj datā njego če aplikat suljetu alu rov." 27 Pānd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multā lumje astrigat: "Kum je binje d mujarje karje ta dus Š ca dat s suđ p tjeptu alu jel!" 28 Isusu azās: "Još je maj binje d je karje audje vorba alu Dimizov Š askultā." 29 Majmult Š majmult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: "Lumja ān asta vrijamje je rov. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dubidjaštie ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ān vrijamje alu prorokuluj Jonej kānd Dimizov la spasāt dāla muartje. 30 Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje. 31 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu osā skualā Š osā svjedočaskā pāntruv lumje ān asta vrijamje daja če ja avinjīt dāpartje s audā p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakā ku voj je aīca njeko maj marje d Salomon. 32 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, lumja karje atrijit ān trg Niniva osā skualā Š osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vrijamje daja če je sa okrinit dāla rov alor kānd Jona apropovidit, a jakā ku voj je aīca njeko maj marje d Jona!" 33 Isusu azās: "Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, več daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje. 34 Vojku alu tov je ka lampa d tjalē. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. 35 Daja pāzaštie s nu gāndješt k poc binje s vjez, več zapravo nu poc nimika s vjez. 36 Daja, akā poc binje s vjez Š akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez." 37 Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānće. Isusu autrat Š alat loku la astal. 38 Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānće. Farizeju sa mirat daja če je ānvacā k omu trjebje ašā s fakā s fije čist la intja alu Dimizov. 39 Aša Domnu Isusu ja zās: "Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru Š gāvanu samo da far, ali nu čistjaštie prljavština dān nontru, k spālāc mānilje, ali inimilje alji vuaštrje zaista plijinje d pohlepā Š d rov. 40 Voj lumje karje na vjez fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. 41 Nu fic lakumj, več dāc dāla inimā alu lumje karje narje. Akā ištjec aša, osā fic čist la intja alu Dimizov dān nontru Š da far. 42 Grjev vuavā, farizeji! Voj dāc alu Dimizov zjače posto čak Š d začinjur Š d biljke alji voštrje, ali nu vu ponašāc pravedno nit

vrjec p Dimizov. Asta atribut s fićec, ali s nu zanemarujući altje stvarurj karje Dimizov azapovijedit. 43 Grjev vuavā, farizeji! Vrjec s šidjec po počasne lokurj ān sinagogje Š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujal p ulic. 44 Grjev vuavā! Voj ištjec kašā pāmāntu karje narje spomenik karje nu pokazaštje k āžos s nalazaštje mārmāntje. Pa lumja umblā p āštja mārmāntje, ali nu štije, š atunča je nećisti la intja alu Dimizov." 45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zās: "Učiteljulje, kum aša rubješt s p noj ku aja nji uvridješti!" 46 Isusu ja zās: "Grjev Š vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev Š je nu puatje s la dukā, a nić dajštu nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukā āla teret. 47 Grjev vuavā! Voj adrič spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašā sāmānca avuastrā karje d mult lja umurāt. 48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic Š slažać ku sāmānca avuastrā. Je lja umurāt, a voj lji drikāc spomenikurlje! 49 Voj ištjec kašā pra tatiilje alji voštři. Dimizov ān mudrostu aluj unaprijed aštijut k osā fićec istje stvarurj. Jel azās: 'Osā trimjet la je p prorokurlje Š p apostoli, a je p njeki d je osā muarje, a p alcā osā potirjaskā.' 50 Daja Dimizov ku prava aluj osā smatrjaskā k je dāvinā lumja ān asta vrijamje d tuatā muartje alu prorokurj karje lumja lja umurāt d kānd je pāmāntu. 51 Dimizov osā lji osudjaskā d muartje alu tot proroku, dāla Abel pānla Zaharija, p karje la umurāt ān Hram ātru svetište Š ūrtvenik. Istina je, Dimizov osā lji kaznjaskā p lumja ān asta vrijamje! 52 Grjev vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašā omu karje askuns ključu alu ušāj d cara alu Dimizov. Sāngurj nu utrāc ān cara alu Dimizov Š nu dāc nič alu ālja karje katā s untrje." 53 Kānd Isusu apljikat dān kašā alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije Š farizeji apočinit ku nākīžala s navaljaskā p jel Š azahtjevit s odgovorjaskā p multā pitanje. 54 Je pokuša s la pućje ān zamkā ān nešto će aputja s zākā s l puatā s l optužaskā.

12 Majmult Š majmult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atāta k gaza unij pisti alc. Majdatā njego će osā rubjaskā alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: "Pāzācāvā d farizeji. Ku duavje trje fālc jaštje Š utjecaju alor s proširjaštje ātru lumje kašā germa karje s proširjaštje ān mālaj. Pāzācāvā s nu fić kašā je ku trje fālc. 2 Vinje vrijamja kānd tot čije skuns osā fije otkrivot Š tot čije tajna osā sa audā pānglu toc. 3 Da, ān zuvaja će god njeko azās ān tamā osā saudā la luminā Š tot će njeko ašaptit ān sobā kisā osā razglosaštje p krov s audā toc! 4 Ortači ajmje, punjec binje urjajkje. Na vjec frikā d lumje. Je puatje s umarā samo tjela, ali dāpā aja vuavā nu puatje nimika maj rov s fak! 5 Njego osā vu pokazāskā d činje triebje sa vjec frikā: avjec frikā d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, Š atunča p voj s arunce ān pakao. Da, d jel avjec frikā! (Geenna g1067)

6 Voj štijic k činjč vrabacurj s vindje samo d doj novčičurj. Ali Dimizov nu mujtā p ničunu d je. 7 Voj ištjec k aluj vridic majmult nego multje vrabacurj. Dimizov štije čak Š kāt avjec pār k kap. Daja na vjec frikā! 8 Istina je tot āla karje aića pāmānt la intja alu lumje priznajaštje k mijje pripadjaštje, Š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osā priznajesk k jel pripadjaštje mijje. 9 Tot āla karje aića pāmānt la intja alu lumje s odriknjaštje k mijje pripadjaštje, osā m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadjaštje mijje. 10 Ipak tot āla karje

rubjaštje pātriv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskā. A alu āla karje uvridjaštje p Suljetu alu Svāntuluj nu s oprostjaštje. 11 Kānd p voj je aduce la sud ān sinagogā, la intja alu vladarulj Š la vlast, nu brinic će s zāćec vuavā ān obranā. 12 daja će p voj Suljetu alu Svāntuluj ān āla tren osā āvacā će s zāćec." 13 Njeko d mult lumje azās: "Učiteljulje, zi alu fratimov s podiljaskā ku minje imanja karje adlobidit će tatinjov nja lāsat." 14 Isusu ji azās: "Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk Š s podiljek ātru voj?" 15 Atunča azās alu toc: "Pāzācāvā Š nu dopustic alu bilo d karje pohlepā s utrā ān inima avuastrā, k život nu s sastajaštje ān aja će posjedujaštj." 16 Atunča Isusu arubit asta vorbā: "Alu njeki bogataš binje arodit pāmāntu aša k avut marje žetvā. 17 Bogatašu agindit: 'Nu štiv će s fak daja će nam nič u lok atāta d marje s sprimjesk tuatā žetvā.' 18 Atunča azās: 'Štiv! Dubor p skladištije abātrnje Š osā fak maj marje Š ān klo osā puj Š gruvu Š tuatā imovina amija.' 19 Atunča osā zāk sāngur mijje: 'Jakā, am ān skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmrjesk, mālānk, bjav Š m veseljesk!' 20 Ali Dimizov ja zās: 'Omu karje narje firje ān kap! Još d sarā osā c jav sulfjetu alu tov. Atunča alu činje s pripadjaskā tot aja će askupit d tinje?' 21 Omu karje narje firje ān kap je āla karje skupjaštje bugacija p pāmānt a nuje bugat ān vojki alu Dimizov." 22 Atunča Isusu azās alu učenikurj aluj: "Daja vu zāk: Nu brinčavā Š na vjec frikā kum s preživic, će s mānkāc, nič kum s pokrjic tjala avuastrā, će s ābrkāc! 23 K životu maj važniji d mānkjarje, Š tjeta d cualje. 24 Ujtacāvā la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunā, nit arje skladištje nit kolibā. A Dimizov ipak s pobrinjaštje d je. A voj vridic majmult alu Dimizov d pujurj! 25 Puatje njeko d voj aša će s brinjaštje s produžaskā životu čak Š unu sat? 26 Pošto nu putjec s fićec nič aša mikā stvar, dāće vu brinic d bilo čajā? 27 Ujtacāvā la frorj ān polje kum krjaštje! Nu s mučaštje aša s fakā cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat Š maj capān caru ān Izrael na fost ānbrkat aša māndru kašā unu d je d frorji. 28 Atunča akā Dimizov aša ābrkā frorj karje krjaštje ān polje karje jaštje astāz, a več minje s arunkā Š fok, zar s nuvrijā još majmult s pobrinjaskā d voj? Voj lumjo karje aša d pucān kridjec! 29 Nu kātāc će osā mānkāc Š će osā bjec Š nu vu uznemirc d aja. 30 K Tata alu vostru ān čerj štije k tot asta vuavā trjebjje. Nu fić kašā lumja alu pāmāntusta karje samo aja katā. 31 Njego prvo kātāc cara alu Dimizov Š Dimizov osā vu dja aja će tribjec. 32 Navja frikā, amikā stada, k Tata alu vostru ān čerj vija s vu dja blago alu cara aluj. 33 Vinđijec aja će avjec Š banj dāc alu lumje karje narje nimik! Akā aja fićec, osā avjec pravo blago p čerj karje nikad nu s fije purdutā. Aja je kašā k avjec saku ku banji karje nikad nu s ajbje rupān ja. P čerj nuje lupovj karje vuavā afura stvarurje Š nuje gāgj karje amānka cualijile vuastrje. 34 Inima avuastrā uvjek osā fije ān klo undje je blaga avuastrā." 35 Isusu azās: "Uvjek fić spremic, kašā argatu karje abrkat ān radne cualje aluj Š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja. 36 Da, fić kašā argatu karje štijaptā p gospodaru aluj karje apljikat ān svatovj Š kānd gospodaru ažundje a kasā Š batje la ušā, odma diškidej uša. 37 Blago alu ālja argac karje je spremic Š aštijaptā povratku alu gospodarulj k jel osā lji nagradijaskā. Istina je zāk vuavā, gospodar osā ābraće cualijile alu argatuluj, osā lji zāče s šagā la astal Š sāngur osā lji poslužaskā. 38

Blago alu ālja argac karje je spremic š ašjtaptā povrataku alu gospodaruluj, čak š akā jel vinje ān ponoč ili majklo. **39** Ān asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj štija kānd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provajlaskā ān kasa aluj. **40** Fic š voj stalno priprimic dajaće jo, Bijatu alu Omuluj osā viuv kānd voj numā očekujic." **41** Petar antribat: "Domnulje, arubit tu asta vorbaja nuvā alu učenikulor ili alu toc?" **42** Domnu Isusu ja zās: "P činje gindic k gospodaru osā puje s upravljaskā ku altje argac ān kasa aluj š s lji nahranjaskā ān bunā vrijamje? Aja je argatu karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, zar nuje? **43** Blago alu argatula p karje gospodaru, kānd s turča a kas, s gāsaskā k vjerno š mudro upravljeti ku altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel! **44** Da, istina je k postavljaštje p argatu s upravljaskā ku tuatā imanja aluj. **45** Ali će osā fije akā argatula gindjaštje: 'Gospodaru sa zadržat p drum šu s tuarče d mult', š počinjaskā s batā p argacā š p argatilje, mult mālānkā š bja š s bāta? **46** Atunča gospodaru alu argatula osā vije ān zuvā ān karje jel nu I očekuja š ān vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osā I taje p komadurj š s I trimjatje ān klo undje mora s pljače toc karje nu krjadje. **47** Argatula karje aštijut če ačirut gospodaru, ali nu sa priprimit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. **48** A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avurut a afukut nješto d čaja azaslužat bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apoyerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult." **49** Atunča Isusu azās: "Avinit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku. Mult vrjavu s fije več aprinsā. **50** Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā! **51** Voj gindic k am vinjut s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je am vinjut s aduk podjeljā ātru lumje. **52** Pānd akuma, akā ān una kasā jaštje činč lumje, osā podiljaskā unu putruv altu. Doj osā fije ku minje, a trje osā fije putruv minje. **53** Članurile alu familije osā podiljaskā unji putruv alc. Tata osā fije putruv bijat š bijatu osā fije putruv tatā, mama pātriv fatā š fata putruv mamā, suakra putruv norā š nora putruv suakrā." **54** Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: "Kānd opazāc k d zapad dāla more s nakupjaštje njegri oblakuri, odma zāćec: 'Osā fije nevrjeme', š jaštje. **55** A kānd suflā vāntu dāla jug voj zāćec: 'S fije zāpuk!' š jaštje zāpuk. **56** Lumjo ku duavā lice! Putjec s uitac pānglu voj če s dogodjaštje p pāmānt š p čerj š s protumačić znakurije karje ān klo s vjadge. Dāče atunča nu putjec s protumačić dogadajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj? **57** Š dāče nu putjec s prepoznačić čije binje d fukut? **58** Pānd ku omu karje pātriv tinje pljeć la sud, pukušaštje, majdatā nego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā va prisiljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā š t predajaštje la izvršitelj, a jel osā ta runče ān kisuarje. **59** Istina je: nusu ješ d klo pānd god nu isplatiša tot dugu alu tov, pānla zadnja kovanicā."

13 Ān vrijamajaja avinit la Isusu njeki karje ja rubit k Pilat, karje je rimske upravitelj, naredit p njeki lumje d regija Galileja s lji muarā pānd prinisa žrtvā ān Hram la Jeruzalem. **2** A Isusu lja zās: "Dal gindic k lumja d regija Galileja aša afost umurāc daja će afost grešni majmult d toc alcā lumje ān regija Galileja? **3**

Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic! **4** Š će gindic d aštja optsprjače p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murāt? Dal gindic k afost grešni majmult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? **5** Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, š voj isto osā propanic!" **6** Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbā: "Njeki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadge dal arodit, ali na gāsāt p ja ničuna smokvā. **7** Azās atunča alu vinogradaruluj: 'Jakā več trj sviuv s vjed dal pustujaštje rodu p smokvasta, ali nu l gāsāsk. Tajoj. Dāče s iscrpjaskā pāmāntu?' **8** A vinogradarul azās: 'Gospodarulje, las još u an. Osā surp š osā puj pāngl ja gnoju. **9** Akā aja fiča la anu, možda osā rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osā utaj d tinje.' **10** Isusu una sāmbātā āvāca ān sinagogā. **11** Jakā fost ān klo una majarje ān karje afost optsprjače aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā š nikako na putut s s ispravljaskā. **12** Kānd Isusu avuzuto p ja, akimato la jel š ja zās: "Mujarje, oslobođit ješt d dualasta!" **13** Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja dāturdatā sa ispravit š počinit s slavjaskā p Dimizov. **14** Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikāžat. Agindit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likujic ān sāmbātā. Š azās alu naroduluj: "Šasā zāļje ān duminičā zakonu alu nostru dopustaštje s ukrižām. Ān zuvijalja vinjic s likujic, a nu sāmbātā!" **15** Domnu Isusu ja zās: "Voj lumjo karje avjec duavā lice! Š voj ukrižac sāmbātā. Dāzljigāc ān sāmbātā tot āla d voj volu ili p magaracu š i skutjec d štalā la apā s bja, dal nu? **16** Asta majarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto lījatā optsprjače d aj. Dal stvarno gindic k na atribut s fije dāzljigatā ān sāmbātā dāla sponā alu asta bualā ku karje irja lījatā?" **17** P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu. **18** Isusu azās: "Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? **19** Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice karje omu posadit ān bašjava aluj. Aja krajaštje marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ān krāči aluj." **20** Jar antribat: "Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? **21** Aja je kašā germa karje majarja alato š amišato ān marje količinā d pjejm pānd tot zolu nu sa drikā." **22** Isusu putuju ān Jeruzalem. Pānd tričja p trgurj š p saturj š p drum āvāca, **23** njeko la tribat: "Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?" Isusu azās: **24** "Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strmāntā. Trudicāvā s utrāc p ja. Istina je, mult lumje s vrja s untrā, ali nu s puatā. **25** Kānd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankiš uša, nu osā kutižac s utrāc. Atunča osā stāc a far š osā bātjec la ušā. Osā zāćec: 'Domnulje, dišķidje nuvāv!' A jel osā zākā: 'Nu štiv činje ištjec š dundje vinjic.' **26** Atunča s rubic: 'Noj ku tinje amānkat š abut, š tu njivāčaj p trgurj alu nostru!' **27** A jel vuavā osā zākā: 'Nu štiv činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dāla minje, toc voj lumjo karje fićec rov!' **28** Ānko osā plāndēc š osā Škrcijec d dinc ān tugā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric. **29** Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānče la gozbā ān cara alu Dimizov. **30** Jakā njeki karje akuma s smatrjaštje k je majmič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj marje osā fije atunča majmič." **31** Ān vrijamajaja, kānd Isusu

azavršat ku vorba, avnijit la jel njeki farizeji š azás alu Isusu: "Fuđ däla aiča daja će Herod vrja s t muarje!" 32 A Isusu lja zás: "Fuđic š záćec alu aja lukavjí Iisicáj: 'Jaká, jo osá putrijesk p sufljeti alji rovj š likujaská astáz š mánje š aldá trje záļje osá dovršák lukru alu miov." 33 Da, astáz, mánje š dápā mánje mora s nastavjesk p drum k dal nuje aja än Jeruzalem undje umuará p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu? 34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p áļja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kát vor avurut s skupjesk p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! 35 Dimizov osá napustjaská p tinje. Istina je, nu maj m vjež više tot pánd nu vinje vrijamja pán̄ god nu záćec: 'Blagoslovit ála p karje Domnu atrimjes!"

14 Ăn una sâmbătă Isusu avnijit än kasa la unu vođe alu farizejulor s mălânče. Toc karje afost än kasá s ujta s vjadá če Isusu osá faká. 2 Jaká, la intja alu Isusulju irja njeki om karje avut apä än jel. 3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: "Dopustjaštje zakonu s likujaská än sâmbătă ili nu?" 4 Je atikut. Š Isusu apus mánna p omu karje bulnav, la likujit š ja zás: "Poc s plječ." 5 A alor azás: "Aká bijatu alu vostru ili volu kadje än puc än sâmbătă, dal nu l skutjec? Sigurno odma osá l skutjec, š aká je sâmbătă!" 6 Je na vút p aja cé s zákă. 7 Pând Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d je avurut s kujadje maj bunj lokurj la domaćin. Daja Isusu lja spus asta vorbá: 8 "Kánd njeko t kjamá la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Ce aká je kimat njeko maj važniji d tinje? 9 Ála karje ta kimat p tinje š p jel osá vije s c zákă: 'Skual š las loku alu omusta!' Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osá fi sramotit. 10 Kánd t njeko kjamá nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča kánd ála karje ta kimat t vidja, osá vije s c zákă cije: 'Ortakulje, vină š sáz la maj bun lok.' Aša osá primještj čast la tuatđ lumja karje je la gozbă. 11 Činje p jel sângur adriká, osá fije ponizát, a ála karje sângur p jel ponizaštje osá fije adrikat." 12 Atunča Isusu azás alu farizeju p karje la kimat: "Kánd kjem p gostjamja la ručak ili la vičerá, nu kima samo p ortači alji tej, p fracá, p familija nić komšíji alji bugac, k š je p tinje osá kjamá š aša c tuarće zajamu. 13 Njego kánd fač gozbă kjamá š p lumja karje je sârać, invalidi, p áļja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbă 14 karje nu puatje s t kjamje la gozbă š c tuarkă zajamu. Atunča osá fij zaista blagoslovit, k Dimizov osá c tuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaská toc pravedni lumje däla mord." 15 Kánd unu däla alcá gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzat kum Isusu asta arubit, jel azás: "Blago alu tot ála karje osá mălânča la gozbă än cara alu Dimizov!" 16 Isusu ja zás: "Njeki om afukut maje gozbă š akimat p mulc lumje. 17 Kánd vičera afost sprimitá, atrimjes p argatu aluj s zákă alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!' 18 Ali tot ála apočinit s zákă k nu puatje s vije. Unu azás alu argatuluj: 'Akuprat njeka njivá š mora s plječ jar s m uit. Märog d tinje, oprostjaštjem.' 19 Altu azás alu argatuluj: 'Akuprat cínjč parurj d volurj š plječ s vjeđ kum orjaštje. Märog d tinje, oprostjaštjem.' 20 Aldá trje azás alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š d aja nu pot s viuv.' 21 Argatu sa tors š arubit alu aluj gospodaru aja cé ja zás je. Gospodaru p aja sa nikážat š azás alu argatuluj: 'Fuđ odma p lardj š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p sâraći š p invalidi, p lumja

vuarbă, š p áļja karje nu puatje s umblje.' 22 Kánd aša afukut, argatu azás: 'Gospodaru, afukut aja če zapovidit tu š jaštje još lok.' 23 Azás gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar d trg š katá p drumurj š p stazje š natirjaštje s fije s m napunjaská kasa. 24 Istina je nićunu d áļja prvi p karje akimat nu s mălánk nimika d gozba amja!' 25 Pând Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la pratit jako multă lumje. Isusu sa okrenit š azás alor: 26 "Aká njeko vrja s m pratjaská, nu puatje s fije učeniku alu miov aká vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbă ku ljubavu aluj kárti minje, jel mora s mrzaská š p tatusov, mumusa, mujarja, kupi, š fracá, surorilje, čak š p životu aluj. 27 Činje nu ja aluj kruča š nu pljaká dápă minje, nu puatje s fije učeniku alu miov. 28 Aká njeko däla voj vrja s sagradješt kulă, nu s sáz prvo š s procinještj kát kuštaštje s vjadá arje dástul banj s u završaská? 29 Inače možda osá c nistanjaská banj dápă aja če završaštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje s s rădă d tinje. 30 Osá zákă: 'Ästa om apočinit s gradjaská, a na putut s ju završaská!' 31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaská än rat ku altu car, aká na gindit dal puatje s pobidjaská? Dal prvo nu s sastajaská ku savjetnici aluj š s rubjaská ku jel dal s puată ku aluj zjače mij d vojnič s savladjaská p ála karje p jel vinje ku duvavzăč mij d vojnič? 32 A aká shvatjaštje k nu s puată s pobidjaská p altu car, osá trimjatá p poslanikurlje la dušmanu aluj pänd je još maj dăpartje. Osá ätrjabje p altu car če vrja dăla jel s puată s fije miru ántră je. 33 Isto aša, gindic d cjenă s m pratic. Nimilja däla voj nu puatje s fije učeniku alu miov, aká nu lasă tot če arje. 34 Áļja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašá sarja. Sarja je bună, ali aká apurdut okusu, če osá fač jar s fije bună. 35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacastaštje. Aja nuje bun d pámärt, a nuje korist čak š d hrpă d dóbře. Toc činje arje urjek s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaská!"

15 Zuvilaštja mulc poreznikurj š alcá grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la väcalu aluj. 2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: "Isusu s družaštje ku grešnikurje! Čak š mălánčku jel!" 3 Isusu d aja arubit asta vorbá: 4 "Aká njeko däla voj arje usută d voj š pjardje una vuaje, če osá fakă? Dal nu lasă nuavzăč š nuavă p pijană š s plječe s u katje š p aja una karje aprduto pänd nu ugášaštje? 5 Sigurno! Š kánd ugášaštje, upunje p umirje tot vesel 6 š aducă a kas. Atunča kjamá p ortači š p komšíji š lji záće: 'Veselicávă ku minje! Agásat p vuaja karje sa purdut!' 7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje däla grešál nego d nuavzăč š nuavă lumje karje je pravedni š več sa okrenit la Dimizov." 8 Atunča Isusu azás: "Također, aká njeka mujarje arje zjače kovanic d arđint š una pjardje, če osá fakă? Dal nu aprindja lampa, s mătără kasa š s ukatje binje? 9 Sigurno! Š kánd ju gášaštje, kjamá p ortakinjilje š p komšinicilje š záće: 'Veselicávă ku minje! Agásat banji karje apurdut!' 10 Istina je, isto aša, Dimizov š andelurje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov." 11 Atunča Isusu aurbit asta vorbá: "Afost unu om karje avut doj fićorj. 12 Fićoru alu tăńär azás alu tatusov: 'Tato, vrjavu talu alu miov d imanja ata akuma majdată če osá mori.' Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tăńär fićor adat talu aluj. 13 Kánd atrikut duvavă trje záļje fićoru alu tăńär

avindut tot, apljikat d kasă, š apljikat dăpartie än alta državă š klo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel. **14** Kănd anistanit tuatje banji aluj, än pământula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mălăncje. **15** Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pământula p karje atrimjes än pijană s păzaskă porcă. **16** Jel afost atăta flămând k avurut čak s mălăncje mănkaja ku karje s ranjaštje porcă, ali nimilja nu ja dat. **17** Kănd fićoru alu tărăr napokon ashvatič afukut, agindit: Toc radniči karje ukriază d tatiimov arje mănkărje majmult nego čije dosta d mănkat, a jo aića mor d fuamje! **18** Măduk da aića, pljek la tatiimov š osă ji zăk: 'Tato, apogrăšt putruv Dimizov š putruv tinje. **19** Nu săt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštimp s ukrijez la tinje ka radniku alu tov.' **20** Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vuzut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. **21** Azăs bijatu: 'Tato, apogrăšt putruv Dimizov š putruv tinje! Nu săt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.' **22** Ali tata azăs alu argacă aluj: 'Majdată dućec aljina, aja karje maj măndră, š I brkăcălej! Punjec aluj injelu p măna š sandalijile p pićuarj! **23** Š dućec majbun mijel. Taječälaj s priredim gozbă š s nji veselim. **24** Daja ce ästa bijat alu mijov irja mort, a akuma je viuv! Irja părdut, a akuma je găsăt!' **25** D vrijamaja fićor maj bătărn aurkizat än polje. Kănd sa tors d polje š avinjiti aupruapje la kasă, ausăt k nontru kăntă š ūuakă. **26** Akimat la jel p unu d argat s trjabje če s dogodjaštje aja. **27** Argatu ja zăs: 'C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem majbun mijel s proslavljaskă če nuvă sa tors bijatu viuv š zdravān.' **28** Ali maj bătărn fićor sa nikăzăt š audbit s utrat än kasă. Aša tatusov ajăšt afar s s rudače mult d jel s utră än kasă. **29** Ali fićoru ja zăs: 'Jakă, jo atăta aji c služăšk š nikad na odbit s fak aja ce maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krpa d gozba amikă ku ortači alji mijej. **30** Ali kănd sa tors ästa bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje majbun mijel š apriridit gozba d jel!' **31** Tatusov ja zăs: 'Fićoru alu mijov, tu ješt stalno ku minje. Tot ce am pripadjaštje cije. **32** Ali trjebe s proslavim š s nji radujim daja ce ästa fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja părdut, a akuma je găsăt!"'

16 Isusu aurbit alu učenikulor asta vorbă: "Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugacija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. **2** Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imantu aluj š ja zăs: 'Kum aputut aja s mi fać? Nu poc više s upravlještjku bugacija amja. Priprimaštje papirulje än karje osă skrij tuată imanja amja š činje ce duguyaštje.' **3** Upravitelju p aja agindit än jel: 'Gospodaru m opustjaštje. Akuma kum osă priživieskă? Nu sănt capăn binje s surp, a m răsunje s prusăšk.' **4** Atunča ja vinjut ideja d nešto če aputja s faktă odma kum aputja s osigurjaskă k lumja p jel än zuvilje čije la intja aluj s i primjaskă än kasă š s brinjaskă d jel. **5** Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurile alu gospodaruluj. P prvi antribat: 'Kăt ješt datorj alu gospodaru alu mijov?' **6** Dužniku ja azăs: 'Usută d bătojur d ulje.' Upravitelju ja zăs: 'Jakă računu karje askris kănd obećit k pliteštj usută. Majdată! Šaz š skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguyaštje p činzăč.' **7** Atunča upravitelju p altu antribat: 'Kăt ješt tu datorj?' Dužniku ja

zăs: 'Usută d košarje d gruv.' Upravitelju ju zăs: 'Jakă računu karje askris kănd obećit k pliteštj usută. Majdată! Šaz š skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguyaštje p optzăč.' **8** Kănd gospodaru auzăt aja čije nepošten upravitelju afukut, la pohvalit če afost atăta d snalažljiv. Istina je k lumja d ästa pământ maj mult snalažljiviji pând s priprimaštje d budućnost alor än ästa pământ, njego lumja karje trijaštje än lumin pând s priprimaštje d budućnost alor p pământ karje vinje. (aiōn g165) **9** Aša punjec binje urjakje: Koristic bugacija alu pământusta s ažutăc alu alculor š stiknic ortač än čerj. Atunča kănd murja š las bugacija alu pământusta, osă vu primjaskă p voj än vječna kasă. (aiōnios g166) **10** Činje god je vjeran än mić stvarur, osă fije vjeran s än maj marje stvarur, a činje god je nepošten än mić stvarur, osă fije nepošten s än maj marje stvarur. **11** Akă daja ce nu ištjec vjerni än bugacija alu pământusta, činje osă vu povirjaskă prava bugacie p čerj? **12** Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja če pripadjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja ce vuavă osă pripadjaštje? **13** Nićunu argat nu puatje s služaskă p doj gospodarur. Ili p unu s mrzaskă, a p altu s l vrja ili alu unu s fije vrjeren, a p altu s l prezirjaskă. Nu putjec s služăc voj š alu Dimizov š alu bugacie." **14** Farizeji karje avurut banji, la tot apus urjekje š sa liga d Isusu. **15** Atunča Isusu lja zăs: "Voj la intja alu lumjej fićec k ištjec pravedni, ali Dimizov poznajaštje injimilje alji vuaštrje. Aja ce lumja smatrajšte k je bun, aja Dimizov smatrajšte k nu vridjaštje nimika. **16** Păndă vrijamje kănd avinjiti Ivan karje bitjază, Dimizov arătat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurile askris. Da tunča noj rubim Bună vorbă d cara alu Dimizov š nagovorim tuată lumje s untrje än jel. **17** Tot čije skris än Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă nistanjaskă čerju š pământu njego s nu s ispunjaskă š majmikă slovă d Zakon. **18** Na primjer: činje god s rastajaštje d mujarje š s suară dăpă alta faće preljub, š činje god s suară dăpă mujarje karje irja rastavitàt faće preljub." **19** Isusu aurbit asta vorbă: "Afost unu bogataš karje s äbrka än skumpje cuialje, š tuată zuva amănkat majbună mănkărje. **20** A pănglu uša aluj azukut săraku plin d čirurj karje s kima Lazar. **21** Lazar afost atăta flămând k avurut s mălăncje čak š puškăji karje kădja dăpă astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kăriji š lindja čirurje aluj. **22** Una zuvă amurit săraku š andeli la dus pănlă lok d čast pănglu Abraham. Majklo amurit š bogatašu š la grupat. **23** Š bogatašu apljikat änklo undje loku d kaznit. Pând s mučă, sa uităt än sus, š avizut dăpartje p Lazar ku Abraham. (Hadēs g86) **24** Bogatašu astrigat: 'Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimijatte p Lazar s umučaskă vrhu alu dăstiluj än apă š s vije aića s m ričaskă ljmiba daja ce mult patjeskă än fokusta!' **25** A Abraham ja zăs: 'Bijatu alu mijov, sitjaštje k tu adubidit bunje stvarur pând atrijit p pământ, a Lazar rov. Akuma jel aića utješat, a tu t mućešt. **26** Osim d aja, ätră noj jašte marje provalije. Älja karje avrja da aića s trjakă la voj nu puatje s faktă aja, a nić d partja vuastră karje avrja s vije la noj nu puate s trjakă aića.' **27** Bogatašu ja zăs p aja: 'Tato Abrahame, am činjč frac. Mărog d tinje, trimijatälaj atunča p Lazar än kasa alu tatiimov s lji opominjaskă s nu vije je än lokusta undje triplim marje mukă.' **29** Ali azăs Abraham alu bogatašuluj: 'Nu vrjavu. Fracă tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurile dămulf askris s lji

opominjaskă. Trjebejje alor s krajad š s okrinjaskă dăla rov!" 30 A bogatašu ja zăs: 'Nu vrja, tato Abraham! Ali akă lji vinja njeko dăla morc, osă okrinjaštje dăla rov.' 31 Ali Abraham azăs alu bogatašulj: 'Akă nu krajde alu Mojsije š la prorokur, nu osă s uvirjaskă čak š akă njeko s skuală dăla morc.'

17 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Lumja sigurno osă fakă stvaruj d karje p alcă navadjaštje p grešală.

Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu p grešală. 2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apă ku marje buluvan pänglă găt, njego s navadjaskă p grešală p una dăla majmik om. 3 Pa păzăcăvă če fićec. Š akă još unu dăla učeniku alu miov, pogrišaštje, zi k aja če afukut k nuje binje š ji jartăi akă s okrinja dăla grešală aluj. 4 Čak š akă d šaptje vorj p zuvă pogrišaštje putrav timje š šaptje vorj s tuarče š priznajaštje aja če afukut k nuj binje, jartăi!" 5 Atunča apostoli azăs alu Domnu Isusulj: "Ažutanje s kridjem majmult!" 6 A Domnu Isusu lja zăs: "Akă avjec vjeră atăta pucan kašă sămânca alu goruščică, apuja s zăcēc alu dudusta: 'Skuatitje ku korijenu d pămănt s posadaštite än apă, š apunja urjajke la voj. 7 Zăcem k njeko dăla voj arje argat karje orjaštje ili s brinjaštje d voj. Kănd argatu s tuarče d polje, dali gospodaru izića: 'Vină akuma, sáz š mălănkă?' Nuvrja! 8 Umjesto aja, osă zăkă gospodaru aša: 'Priredaštjem vičera! Dăzbrakite š poslužaštjem p minje ku mănkarja š ku bjarja! A kănd jo završa, poc tu s mălănc š s bjaj.' 9 Dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskă daja če afukut aja če irja aluj zapovjedit? Nu! 10 Aša š voj, kănd fićec aja tot če vuavă Dimizov azapovjedit, zăcēc: 'Noj ištem samo argac š nu zaslužam pohvalje k samo obavim dužnost alu nostru.' 11 Pănd Isusu još uvjek aplikat kărti Jeruzalem š putuju pänglă granică alu regija Samarije š regija Galileja, 12 avinjut părnlă njeki sat. Pănd autrat än sat, la vizut zjače lumje karje avja gubă, zarazna bubală p pjajle. Je astat majdăpartje 13 š apočinjut s stridje d tot glasu: "Isusulje, gospodarulje, smilujaštje p noj!" 14 Kănd Isusu lja vizut, lja zăs: "Fudic š pukazăcăvă la popje s puatje je s vu pregledjaskă!" Pănd aplikat kărti popje, sa likujit d gubă. 15 Kănd unu d je avizut k je likujit, sa tors s slavjaskă p Dimizov p tot glasu. 16 Akuzut la intja alu Isusulj ku fălcă kărti pămănt š ji zahvalit. Afost omula d Samarija. 17 P aja Isusu azăs alu aljă karje afost ku jel: "Zar Dimizov na alikujit p zjače lumje? Undje āla alanc nuavă? 18 Kum puatje s fije k āsta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š zahvaljil alu Dimizov?" 19 A alu omulj atunča Isusu azăs: "Skual š fuđ. Tu ta likujit daja če akrizut." 20 Än una zuvă farizeji antribat p Isusu: "Kănd vinje cara alu Dimizov?" Isusu lja odgovorit: "Omu nu puatje s predvidjaskă kănd vinje cara āl znakurj karje promatrjaštje. 21 Lumju nu s puat s zăkă: 'Jatărăj aića je!', ili: 'Jatărăj ānklo je!' Jakă cara alu Dimizov akuma ātru voj." 22 Atunča alu učenikurlje aluj azăs: "Vinje vrijamja kănd s fic žaljniči s vidjec zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojaveskă, ali nu s putjec. 23 A lumj s vu zăkă: 'Jatărăj ānklo je', š: 'Jakărăj aića je!', ali nu dăc fuga dăpă jel s m kătăc. 24 K um s munja vjadjе toc kănd s pojaviaštje aša s fije än zuvaja kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavesk. 25 Ali majdată trjebe mult s tripjesc š lumja än asta vrijamje trjebe s m odbacaskă." 26 Š isto aša, kum afost än zuvilje kănd Noa afost viuv š aša osă fije än zuvilje majdată kănd jo, Bijatu alu

Omuluj, osă m pojavesk: 27 Kašă uvjek nastavlja s mălăncë š s bja, s s šsuarje š s miritje, tot părnlă zuvă kănd Noa auntrat än marje brod. A atunča avinjut potopu š p toc lja uništit karje na fost än marje brod. 28 Š isto aša kum afost än zuvilje kănd Lot afost viuv: lumja än asta regija kašă uvjek nastavlja s mălăncë š s bja, s kupre š s vindă, s obradjaskă pămăntu š s gradjaskă. 29 Ali än zuvaja kănd Lot ajšat d trg Sodoma än karje atrijit, atunča d čerj foku ku buluvanji karje ardje akuzut ka pluaja p je š p toc lja umurăt tuată lumja än aja regija. 30 Isto aša d turdată osă fije š än zuvă kănd osă m pojavesk jo, Bijatu alu Omuluj. 31 Činje god än zuvaja p krovu alu kasaj a stvarulje alor je än nontru, nu s s dja än zos än kasă p stvarurj aluj! Činje god s găsaštje än pjană, s nu s tuarkă āndrăt s s ja stvarulje aluj! 32 Dăcăvă d gănd če sa dogodit kănd mujarja alu Lot sa ujat āndrăt än Sodoma š apoginjiti! 33 Činje god pokuša s păzaskă životu aluj, osă l pjargă, a činje god spremam s lasă životu aluj, osă l păzaskă. 34 Istina je, än nuaptaja kănd osă m pojavesk, doj lumje karje s skulkă än isti pat, p unu osă ja, a altu osă l lasă. 35 Dăla duvavă mujerj karje zajedno än mlin miljaštje, p una osă ja, a p alta osă l lasă. 37 Učenikurlje aluj l trjabă: "Domnulje, undje asta osă fije?" Isusu lji zăce: "Undje zaće lumja muartă, än klo s sakupijaštje lešinari."

18 Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ānvacă kum trjebe uvjek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskă: 2 "Irja än njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. 3 A än trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel s ruga d jel: 'Adām pravdă dăla miov dušmanu!' 4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agindit: 'Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje, 5 osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno smitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!' 6 Zăce Domnu Isusu: "Āsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodločit! 7 Zar nu s dja Dimizov pravdă alu aluj lumja karje akuljes karje zuva š nuaptja plănde la jel? Zar Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? 8 Istina je, ānpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m tork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krajde än Dimizov?" 9 Isusu rubja asta vorbă alu lumjekarje s uzdja än je k je pravedni, š găndja k je majbunj d alcă: 10 "Doj lumje avinjut än Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja poreznik karje lumja l mrăza. 11 Farizeju astat š sa rugat d jel: 'Dimizovulje, fala cije če nu sănt kašă alcă lumje: lopovj, āšta karje nuje pravedni kărti lumje, preljubnikurj ili kašă poreznikusta. 12 Dadavorj än duminkă pustjeskă š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.' 13 A porezniku astat maj d partie š nu sa osudit s s uitje än čerj. Jel tugujia š s băjă än tjept š rubja: 'Dimizovulje, smilujaštje mijе karje sănt om rov!' 14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rogalu alu poreznikulju š d atunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel sāngur ponizaštje, Dimizov osă l adrikă." 15 Je duća alu Isusulj š maj mić kupi s puje măna p je š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăti, je lja zabranit s adukă kupi. 16 Ali Isusu avrut s vije š zăce: "Lăsăc kupi s vije la minje š nu lji puturic k cara alu

Dimizovluj pripadjaštie alu ālja karje kašā kupišta! 17 Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovluj jel mora s postanjaskā kašā kupilu. Inače nikad osā nu untrje ān jel!" 18 Njeki poglavar āntrijabā p Isusu: "Učiteljulje alu bun, če mora s fakā s primjeskā vječni život ku Dimizov?" (aiōnios g166) 19 L āntrijabā Isusu: "Dāče m kjem k sānt bun? Bun je samo Dimizov. 20 Zakonu alu Mojsije šti: 'Nu fiča preljub', 'Nu umura', 'Nu fura', 'Nu optužuju ku minčunurlje', š 'Poštujeske p tatutov š p mumutal!' 21 Omu azās: "poštujeske tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kānd irjam tānār." 22 Isusu zāče alu omuluj: "Još nješto c faljaštie. Fuđ š vindje tot će aj, a banji podiliaštie alu lumje karje sārać š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratajstāmāl" 23 Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit kānd auzāt aja če ja zās Isusu. 24 Kānd Isusu la vāzut kāt je žalostit, jel azās: "Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov! 25 Maj ušurje arfi alu devaj s s provučaskā p rupā alu akuluj nego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!" 26 Ālja karje aja auzāt antribat: "Pa činj atunča puatje s spasaskā?" 27 Isusu lja zās: "Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje." 28 Petar zāče: "Jaka, noj tot alu nostru alāsat š t pratim." 29 A Isusu lja zās: "Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov 30 več akuma p āsta pāmant osā primjaskā majmult njego če alāsat, a p āla pāmant karje vinje osā primjaskā vječni život." (aiōnios g165, aiōnios g166) 31 Isusu astrāns p duvāspračje apostolurj š lja zās: "Jaka untrām ān trg Jeruzalem. Ān klo osā s ispunjaskā tot če prorokurje askris ān Sveta pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. 32 Osā m predajaskā alu lumje karje narje frikā d Dimizov, osā sprudujaskā d minje, osā m zlostavljakša š osā škupje p minje. 33 Š je osā m batā ku biću š osā m umuarā, ali d trje zālje jo osā m skualdā dāla morc." 34 Ali učenikurje na štijut dācaja Isusu rubjaštie. Na aputut s razumaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja je na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās. 35 Kānd Isusu avinjiti la uprapje d trg Jerihon, pāngl̄ drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. 36 Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kārti jel, ātriba činje aja. 37 Je ja zās: "Jaka vinje Isusu dān Nazaret." 38 Jel p aja astrigat: "Isusulje, Bijatu alu David, smilujaštitje mijel!" 39 Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strig: "Bijatu alu David, smilujaštitje mijel!" 40 Kānd Isusu auzāt, astat š zapovidit alu lumje s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjiti maj uprapje, Isusu la tribat: 41 "Če vrijav s fak d tinje?" Omu karje je vorb ja zās: "Vrjav s m torč vidu, Domnuljel!" 42 A Isusu ja zās: "Vjez! Tu ta likujit daja če akrizut." 43 Omu karje nu vidja dāturdatā avizut š aplikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljiti alu Dimizovluj.

19 Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, 2 afost ān klo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regijā d Rim š mult bogat om. 3 Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje 4 Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pāngl̄ karje tribja Isusu s trijače s puatā p ja s l vjadā. 5 Kānd Isusu āžuns pānla smokvā, sa ujlat ān sus š ja zās alu: "Zakeju, majdatā dātje ān žos! Astāz mora s viu la intje ān gostjamje." 6

Zakej majdatā sa dat ān žos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. 7 Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: "Nu trjebje s pljaće ān gostjamje la omu rov!" 8 A majklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj alu Isusulj: "Jakā pola d imanja amja dau alu lumje karje je sārkā, a p tot āla p karje la šalat s ji tork d patru vorj kāta am alat dāla jel." 9 Isusu azās p aja: "Astāz ān kasasta avinit spasjalja k š omusta je prava sāmānca alu Abraham! 10 Jo, Bijatu alu Omuluj, am avinit s kat š s spasaskā p lumja karje je pārdutā." 11 Pānd lumje apus urjakje la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem š je agindit k s cara alu Dimizov akuma s pojaviaštie, Isusu lja spus asta vorbā: 12 "Neki om dān familije bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmant. Jel atribut s pljaće ān klo s dubidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s ātuarče ān pāmantu aluj s puatā s vladjaskā ka caru. 13 Majdatā nego če aplikat akimat p zjače argac da aluj, adat alu tot šasut kovanic d ardint š lja zās: 'Trgujic pānā god jo nu vinja.' 14 Ali lumja d pāmantula aluj i märza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurje s zākā: 'Nu vrjem jel s carujaskā p noj.' 15 Ali jel adubudit vlastu s fije car. Š kānd sa tors a kasā, zapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avur s štije kāt tot āla zaradit d jel. 16 Prvi argat avinit š zāče: 'Gospodarulje am koristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače vorj majmult.' 17 Zāče caru: 'Bun lukru! Bun ješt argat. Daja če afost vjeran ān majmikā, c dau s vladješt p zjače trgruj.' 18 Altu argat avinit š zāče: 'Gospodarulje, am koristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč vorj majmult.' 19 Š p aja caru zāče: 'Tu osā vladjaštie p činč trgruj.' 20 Ali aldā trjej argat avinit frzdā zaradā š ji zāče: 'Gospodarulje, jakāc ardintu. Lam cānut skuns ān maramicā. 21 Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla je karje ukritaz d tinje.' 22 Caru ja zās: 'Argatulje alu rov! C sudjesk p aja če azās tu. Tu zāc k sānt strog. Tu zāc jo jav tuatā zarada dāla āla če alcā auložāt d minje š jo cāv tuatā bugacija dāla je karje ukritaz d minje! 23 Dāče atunča na pus banji alji mje p bankā! Aša barem adobidja kamatje.' 24 Atunča caru zāče alu lumje karje afost aičā upruapje: 'Lācāj dāla jel šasut kovanic d ardint š dācāj alu āla karje zaradit zjače vorj maj mult!' 25 Je azās: 'Ali, gospodarulje, jel arje mij kovanic d ardint!' 26 Caru azās, 'Istina je tot āla karje koristjaštie binilje aja če adobidit, osā dobijaskā još majmult, a toc karje nu koristjaštie binilje aja če adobidit, osā s s ja š aja če arje. 27 Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vrut s lji fiu caru, dućečajle aičā š lji umurāc la intja amja.' 28 Pošto Isusu lja zās aja, nastaviti s pljaće la intja alor kātri Jeruzalem. 29 Kānd avinit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj učenikurj. 30 Lja zās: "Fudic ān satula la intja avuastrā. Š čim utrāc, osā vidjec p magaracu alu tānār karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. Dizlijgācālāj š dućečālāj aičā. 31 Akā āntrijabā njeko p voj: 'Dāče dizlijgāc p magaracu alu tānār?' Zācēc samo: 'Trjebje alu Domnuluj.' 32 Je aplikat š agasāt toto kum lja zās Isusu. 33 Kānd je dizlijgat, lumja alu činje magaracu lja tribat: 'Dāče dizlijgāc p magaracu alu tānār?' 34 Je lja zās: 'Alu Domnuluj trjabje.' 35 Je adus p magaracu alu tānār la Isusu š prebacāt pisti jel ogrtaci alor š apus p Isusu p magarac s šagā. 36 Pānd Isusu pljika mulc lumje raširit alor

ogrtačurje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskā častu. **37** Kānd Isusu sa približat undje drumu s slubadje dāpā djal Maslina, učenikurj š mulcā lumje karje kridja ān Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskā š slavjaskā p Dimizov d tuatā čuda karje avizut če Isusu majdatā afukut. **38** Je rubja: "Blagoslovit p caru p karje Domnu atrimjes! Hvaljic p Dimizov karje dā miru! Slava alu Dimizov karje vladjašte p čerji!" **39** Ali njeki farizeji karje irja ān klo azās: "Učiteljulje, zapovidiašte alu učenikurje alji tej s takā!" **40** Isusu zāče: "Akā je osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!" **41** Kānd Isusu avinit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula. **42** Š azās: "Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru! Ali akuma je vuavā skuns. **43** K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštři s gradjaskā kulje pānglu zidu alu trkuluj s vu napadajaskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec s fudic. **44** Nu s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Je osā uništjakā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjut s vu spasaskā." **45** Kānd auntrat ān dvorišta alu Hramuluj, Isusu ančiput dān jel s putirjaskā p tuatā lumja karje ān klo vindje. **46** Isusu lja zās: "Skris je ān Sveta pismā: 'Alu miov Hramu s fije loku d rugalā', a voj pretvorit ān lok undje s skupjašte lopovi!" **47** Dāpā aja Isusu tuatā zuva ānvāca ān dvorišta alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcā vođe alu židovilor sujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskā p muartje. **48** Ali je nu ja putut nimika s ji fakā daja če tot narodu upija tuatā vorba karje Isusu rubja.

20 Ān una zuvā kānd Isusu ānvāca ān dvorišta alu Hramuluj Š rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov avinit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vodilje. **2** Š je la antribat: "Zi nuavā, dundjec pravo s fāc aštja stvaruj? Činje ca dat vlast d asta?" **3** A Isusu lja zās alor: "Š jo osā trije p voj. Zāćec mije **4** činje adat vlast alu Ivan karje bitjazā s rubjaskā š s fakā aja če afukut, Dimizov ili lumja?" **5** Je raspravlja āntrā je če s zākā alu Isusuluj. Je azās: "Akā zāćem: 'Dimizov', osā nji trjab: 'Dāće atunča nu ja krizut?' **6** A akā zāćem: 'Lumja', tuatā lumja osā arunče buluvanji š osā nji muarā daja če je uvjerić k je Ivan proroku." **7** Atunča je zāće alu Isusuluj k je nu Štije činje adat vlast alu Ivan. **8** A Isusu lja zās: "Kum voj mije nu zāćec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zāk vuavā činje mije adat vlast!" **9** Atunča Isusu lji spunje asta vorbā alu lumjej: "Njeki om asadir vinograd š adat ān zajam alu omuluj karje ukrijazā ku vinogradu. Atunča omula aplikat š na vinjut mult lunj. **10** Kānd avinit vrijamja d strugurj s lja dunā, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbā. Ali lumja karje ukrijazā ān vinograd je la butut p argatu š la trimjes āndrāt ku mānilje gualje. **11** Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rāšunje š la trimjes āndrāt ku mānilje gualje. **12** Gazda alu vinograduluj atrimjes aldā trje argat, ali je p jel la ranit š la putrit. **13** Atunča gazda alu vinograduluj zāće: 'Če s fakā? Osā trimjet p bijatu mjev karje jo surut. Vjerovatno p jel osā I poštujaskā.' **14** Ali kānd lumja dān vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azās: 'Āsta osā nasljedjaskā imanja. L umurām š atunča imanja osā fije nostru!' **15** La putrit dān vinograd š la umurāt. Če gāndic k osā fakā gazda alu vinograduluj kānd osā audā če afost? **16** Osā vije š osā umuarā pa lumja dān vinograd, a vinogradu osā dja ān najam alu alcālor." Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zās: "Nikad nu fićem nješto aša rov!" **17** Atunča Isusu binje s ujtā p je š zāće: "A će značašte atunča aja čije skrisā ān Sveta pismā: 'Buluvan karje graditelji arunkat postanit glavni buluvan alu zgradej?' **18** Toc karje kadje p buluvanula osā spardje kašā gāvanu d glinā, Š akā kadje āla buluvanu p njeko osā fije māčinat." **19** Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k je binje aštijut k Isusu rubjašte aja vorbā d je. Ali na fukut aja k lji irja frikā k lumja osā okrunjaskā putruv je. **20** Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje la pratit p Isusu š atrimjes dāpā jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avurut s apuče p Isusu k azās nješto rov kum s l predajaskā alu upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu. **21** Špijunurje azās alu Isusuluj, "Učiteljulje, Štijim k rubješt Š ānvāc istinā š k nu ješ naklon alu unu om majmult d altu, več ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s je trijaskā." **22** Spunjie nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje." **23** Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkā š lja zās: **24** "Rātāćam kovanica d arđint ku karje s platjašte porezu. Alu činje je slikejā Š ali činje lumje p ja?" Je a odgovorit: "Alu caruluj." **25** Isusu lji zāća: "Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovuluj." **26** Daja na putut p Isusu pānglu toc s l optužaskā k azās nješto če nuje binje, več atikut š sa mirat la vorbaja. **27** Atunča avinit la Isusu njeki saduceji. Saduceji nu kridja k lumja s skualā dāla morc, daja je azās alu Isusu: **28** "Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akā njeki om amurit Š alšasat dāpā jel mujarja ali navut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntulju alu omula karje amurit Š s adukā lumje aluj. **29** Udatāt afost Šaptje frac. Prvi fratje sa ānsurat Š amurit fārdā kupi. **30** Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. **31** Isto aša aldā trje fratje sa ānsurat Š amurit. Š toc fracā karje arāmas sa ānsurat ku ja š toc d Šaptje frac amurit fārdā kupi. **32** Maj klo amurit Š mujarja. **33** Akā una zuvā toc morcā osā skualje, ali činje ja osā fije mujarja ān zuvaja kānd irja mārtatā dāpā toc Šaptje frac?" **34** Isusu lja zās: "Lumja p pāmāntusta s sūraš Š s māritā. (aiōn g165) **35** Ali lumja karje s skualā dāla morc trijašte p pāmāntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatrašte k je dostojni s trijaskā p pāmāntulu, nu s ānsuarā nič Š s mirite. (aiōn g165) **36** Osā fije kašā anđeli daja če nikad nu s muarā. Je jašteje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dāla morc. **37** Ali akuma, dal morcā osā skualje dāla muartje? Čak Š Mojsije apokazāt k morcā osā skualje. Mojsije aja apokazāt ān odlomak d grmu karje arđe undje Mojsije azās k Domnu jašte 'Dimizov alu Abraham Š alu Izak Š alu Jakov'. A je amurit mult aj majdatā Mojsije azās aja. **38** A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rāmānje morc, več Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatā lumja smatrašte k je vij." **39** Atunča azās njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: "Učiteljulje, binje ajzās!" **40** Dāpā aja nu sa osudit s antrijabā p Isusu aša pitanja. **41** Atunča Isusu lja tribat p lumja: "Dāće učitelji zāće k je Kristu bijatu alu Caru David? **42** K David

sāngur zāče ān knjigā alu Psalam undje askris: 'Domnu azās alu Domnuluj alu miov: Šāz p dirjaptā amja, s vladješt ku minje 43 pānd nu puj p dušmanji alji tej kašā klupa dusu pičuarje alji tijalje.' 44 Jasno je k David p Mesija akimat 'Domnu alu miov'. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?' 45 Pānd narodu apus urjajkje, Isusu sa obratit la učenikurile aluj: 46 'Pāzāčāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Je vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujal p ulic. Je vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. 47 Prjevarār ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Je osā fije kaznic maj rov d alcā lumje.'

21 Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacăt banji ān blagajnā alu hramuluj. 2 Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā maj mič kovanic. 3 Isusu azās alu učenikulor: 'Punjec urjajkje, k istina je, asta sārakā udovicā apus majmult nego je toc zajedno! 4 K toc je adat če avut viška, a ja, aša d sārakā, adat tot če arje.' 5 Kānd njeki učenikurile alu Isusuluj avurbit kum je Hramu sagradit d maj māndru buluvan š ukrasāt ku maj māndri darur karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zāče: 6 'Osā vije vrijamja kānd nu s rāmije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburāt.' 7 Š daja je la antribat: 'Učiteljulje, kānd tot aja osā dogodjašte? D karje znak osā najavljkād d tot aja če vinje?' 8 Ja zās Isusu: 'Pāzāčāvā s nu vu āšalje! Mulc osā vije š osā zākā: 'Jo sānt Mesija' š osā zākā avinit kraju! Nu lji kridjec. 9 Kānd audjec d raturj š d pobunā, na vjec frikā. Tot aja mora s dogodjaskā, ali kraju alu pāmantuluj nu s vije još.' 10 Zāče još: 'Narodu osā zaratjaskā pāntruv narod š cara pāntruv carā. 11 Osā fije marj potresuri. Osā fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osā fije dogadājur d karje lumja osā fije frikā š znakurj p čerj k vinje nješto rov. 12 Ali majdatā d aja če s fije, osā vu apukā š osā vu maltetirjaskā. Osā vu dja ān sinagogā la sud š p voj osā trimjatā ān kisuarje. Osā vu dukā la intja alu carurj š la upraviteljur daja če sljedic p minje. 13 Osā vu zadisaskā p voj s putjec s rubic svjedočala avuvastrā d minje. 14 Nu vu brinic akuma če s zācēc d minje ān obranā 15 k jo osā vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nu s puatā s odoljaskā nič s tukrā vorba. 16 Čak š roditelji, fracā, familija, š ortači osā vu predajaskā. Osā vu umuarā p njeko d voj. 17 Toc osā vu zamrzaskā daja če sljedic p minje. 18 Ali ničuna d štja stvarurj vuavā stvarno nu puatje s vu naštijaskā. 19 Osā dubidic život akā mijе rāminjec vjerni.' 20 'Kānd vidjec k vuastja opkoljašte Jeruzalemu, osā štijic k avinjut vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. 21 Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugā ān djal. Čirje je ān trg atunča s fugā dān jel, a ālja karje s gāsašte ān okolicā atunča s nu untrā ān trg. 22 K aja osā fije zāljilje alu Dimizovuluj d kaznjala ku karje osā ispunjakāt tot če skrije ān Sveta pismā d asta vrijamje. 23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dās s sugā ān vrijamjaja daja če osā vije marje rovu ān pāmantusta š marje grjev osā kadā p narodusta. 24 Vuastja osā umuarje p njeka lumja š p alci osā lja dukā kašā p ratne zarožlenikurile ān tot pāmantu. Nežidovi osā gazaskā p Jeruzalemu pānā god nu triča vrijamja alor.' 25 'Osā pojaviaskā čudne znakurj p suarje, p lunā š p stjalje. A p pāmant osā fije marje zbungalā, ka valurje alu apāj āntrā marje oluje.

Pāntru aja tot narodu osā fije mult zabrinic š ispunic ku frikā. 26 Čak š stjaljlje p čerj osā skutirje. Lumja osā muarje d frikā š d marje užas karje osā vije p pāmant. 27 Atunča tuatā lumja osā vjadā p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak ān marje moč š ān slavā. 28 Kānd aja tot āčapje s dogodjaskā, avjec injimā š fic pljinj d nadā k Dimizov osā vu oslobođaskā āndatā.' 29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbā: 'Ujtacāvā la smokvā ili bilo d karje ljemn. 30 Kānd vidjec pupu alu smokvāj atunča š sāngurj Štijec k je vara apruapje. 31 Isto aša kānd vidjec k vinje aja d cāja am rubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. 32 Istina je zāk vuavā, asta generacija nu s trjakaš pānd tot asta nu s dogudja. 33 Čerju š pāmantu osā trjakaš, ali vorba amja s rāmaje zauvječ!' 34 Isusu azās: 'Pāzāčāvā š nu fic kašā lumja karje je tupav d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvā ruavā p voj osā vu iznenadjaskā 35 kašā zamka. K osā vije p tuatā lumje karje stanujašte p pāmant. 36 Ān tuatā vrijamja pāzāčāvā š rugacāvā s putjec s avjec snagā s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stāc la intja amja, la intja Bijatu alu Omuluj.' 37 Isusu tuatā zuvā āvāca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. 38 A tot narodu s skula niđe zore š pljika ān Hram s puje urjajkje la Isusu.

22 S približā Pražniku d mālaj fārdā germā. Āsta praznik s kima š Pasha. 2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kāta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskā p muartje, ali lja fost frikā d lumje s nusā bunjaskā. 3 Ān vrijamaja Sotona auntrat ān Juda Iškarot karje je unu dān je duavāsprjače apostolurj. 4 Jel aplifikat š sa dogovorit ku glavni popurlje šku zapovidnikurile alu stražāj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. 5 Je s visilja š ja običit k ji dā banj. 6 Juda apristanit. Aša jel kāta bunā vrijamja s lji dja p Isusu kānd lumje nu s fije upruapje. 7 Avinjut zuva s počinjaskā Pražniku d mālaj fārdā germā, kānd s žrtvuašte vuaje d vičerā alu Pasha. 8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: 'Fudic š priprimic vičera alu Pasha s mānkām una.' 9 Učenikurile antribat p Isusu: 'Undje vrijaj s mānkām?' 10 Lji zāče aša: 'Čim untrāc ān trg Jeruzalem, osā vu sretnjaskā unu om karje aduće apā ān bukal. Fudic dāpā jel. Ān kasā karje untrā 11 š zācēc alu domaćinulju: 'Učitelju āntrijabā ān karje sobā puatje s mālānče vičera alu Pasha ku učenikurile aluj.' 12 Jel osā vu ratje marje sobā p kat, karje spremišć. Ačija priprimic vičera.' 13 Petar š Ivan sa dus ān trg š je agašat tot kum Isusu lja zās š ačija priprimit vičera alu Pasha. 14 Kānd avinjut vrijamja d vičerā alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli. 15 Jel azās: 'Am čeznit ku tot sulfjeti s mālānku voj asta vičera alu Pasha majdatā d muka amja. 16 Vu zāk k nu maj mālānku vičera alu Pasha pānd nu vinja zuva s s mālānče ān cara alu Dimizov.' 17 Atunča alat paru ku vinu, zahvaljut alu Dimizov š zāče: 'Lāc š podjeljic vinu āntrā voj. 18 Vu zāk d akuša numaj bjav vin pānā nu vinje cara alu Dimizovuluj.' 19 Atunča alat mālaju š zahvaljut alu Dimizov, la frānt š la dat alu učenikulor, š azās: 'Asta je tijela amja karje s predajašte d voj. Mānkac asta mijе d spomen.' 20 Dāpā vičerā, aša alat š paru ku vinu š azās: 'Asta je sāndilje alu miov karje s varsā kašā žrtva d voj. Ku sāndilje alu miov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj. 21 Pānglu tot jakā, izdajniku alu miov šadje ku minje la astal. 22 Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu

šla karje izdajaštje p minje!" 23 Učenikurlje ačapje štije je s antrijabā činje dān je putja s fakā aša rov. 24 Učenikurlje ančiput s s prepričaskā d aja činje dān je arfi maj marje. 25 Isusu azás: "Carulje alu pāmāntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p je. Š alja carur vrja s lji faljaskā narodu k je maj bunj. 26 Ali voj nu fićec kašā je! Naprotiv, maj marje štru voj s fije kašā šla majmik, a voda kašā argatu. 27 Mi zāćec, činje je maj marje, šla karje šadje la astal ili šla karje I služaštje? Šla la astal, dān? Ali nu štru voj, k, jakā, jo sānt štru voj kašā argatu. 28 Voj afost pānglu minje šan kušnjlje alji mjalje. 29 Vu dāuv s vladic šan cara alu Dimizov, kašā Tatimjov šan čerj če ma dat mije. 30 Voj osā mānkāc š osā bijec la astalu mijov šan cara amja. Osā šidjec p prijestolje š osā vladic p duavāsprijače sāmāncje alu Izrael." 31 Isusu azás: "Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puata s iskušaskā vjera avuastrā kašā omu karje prosijaštje gruvu. 32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskā. Aša, kānd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!" 33 Petar azás: "Domnulje, jo sānt spremiut s pljek tu tinje šan tamnicā šan muartje!" 34 Isusu azás: "C zāk, Petre, majdatāc ē kukošu mānje diminjaciā kāntā, d trije vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj." 35 Isusu lji trjaba: "Kānd p voj atrimjes p drum fārzdā banj, fārzdā tašnā š sandalje, dali vuavā čiva afaljiti?" Je odgovorit: "Na faljiti." 36 Isusu azás: "Ali akuša, činje arje banj, sāla dukā! Tašna isto! Činje narje mač, s vindā cuaļilje š s kumprā d jel. 37 K vu zāk, mora s ispunjaskā aja ēc d minje skrije šan Sveta pismā: 'L smatrija k je zločinac.' Tot ēc prorokurlje askris d minje uskoro osā s ispunjaskā." 38 Je azás: "Domnulje, avjem ačija doj mačurj!" Isusu azás: "Dāstul je! Nu maj rubic d aja." 39 Atunča Isusu sa dus dān trg š aplikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učenikurlje sa dus dāpā jel. 40 Kānd ažuns, lji zāće: "Rugāčāvā s nu kidjec šan kušnje!" 41 Sa udaljut dāla je otrprilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit ša sa rugat: 42 "Tato, akā tu vrijav, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjal! Ipak, s fije kum vrijav tu, a nu kum vrijuav jo." 43 Š atunča ji sa pokazat andeo š la fukut maj capān. 44 Tot ēc maj tarje sa rugat, šan marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sāndeča akuzut p pāmānt. 45 Kānd azavřāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. 46 Isusu lji trjaba: "Dāče v kulkāc? Skulāc š rugāčāvā s nu kidjec šan kušnje!" 47 Pānd Isusu aurbit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān je duavāsprijače apostolurj. S približa š la Isusu š la pozdravit ku poljubacu šan falkā. 48 Isusu aluj azás: "Juda, zar ku poljubacu izdaješt p minje, p Bijatu alu Omuluj?" 49 Kānd učenikurlje avizut če s spremjaštje, je azás: "Domnulje, s lji napadnim ku mačurje?" 50 Š unu dān je aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjakje. 51 Ali Isusu azás: "Lji dopustic! Nu vu odupiric više!" A dirit alu argatuluj urjakja š la iscjelej. 52 Atunča azás alu lumjej karje avinjut s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: "As pljikat p minje ku mačurje šku toljagurlje ka p pobunjenik! 53 Dāče nu mas pukat šan Hram? Tuatā zuva irjam ačko ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptjej." 54 P Isusu la apukat čuvari š la dus šan kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. 55 Šan mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š je karje

irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar asāžut ku je. 56 Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, I pratjaštje š zāće: "Š ašta irja ku omusta karje pukat!" 57 A Petar sa odriknit: "Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!" 58 Nješta majklo, njeko altu la vizut š azás: "Š tu ješt unu dān je!" Petar aodgovorit: "Nu sānt, omulje!" 59 Dāpā otrprilike unu sat, njeko altu tvrdja: "Āsta om zaista irja ku jel k jel d regija Galileja, kašā š Isusu p karje la pukat!" 60 Petar azás: "Nuštvit d čajā rubještj, omulje!" Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. 61 Atunča Domnu Isusu s okrenjaštje s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gānd kum ja zās Isusu: "Ān diminjaciā, majdatāc ē kukošu kāntā, d trije vorj osā t odriknještj k uopće m kunoštj." 62 Ajšat Petar dān bātuturā š aplāns amarā. 63 Čuvari ančiput s s sljade d Isusu š s l batā. 64 Je a ānviljut vojki ša zās: "Tu ještj proroku. Spunjje činje ta butut!" 65 L vridja još maj mult ku altje vorbje uratje. 66 Kānd sa spart zuva, sa strāns Marje vječe alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bātārnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la je 67 ša zās: "Spunjje nuavā dali tu ješt Kristu." Isusu zāće: "Akā vu zāk k sānt, osā nu mi kridjec, 68 akā vu atrrieb nješta, osā nu mi zāćec. 69 Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndataš osā šāg p lok d cast š d moč pānglu Dimizov." 70 Kānd auzāt aja, toc je astrigat: "Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?" Lja zās: "Aša je kum voj aja zāćec." 71 P aja je azás: "Če maj fićem ku još dokazurj? Aja sāngurj noj auzāt dān gura aluj!"

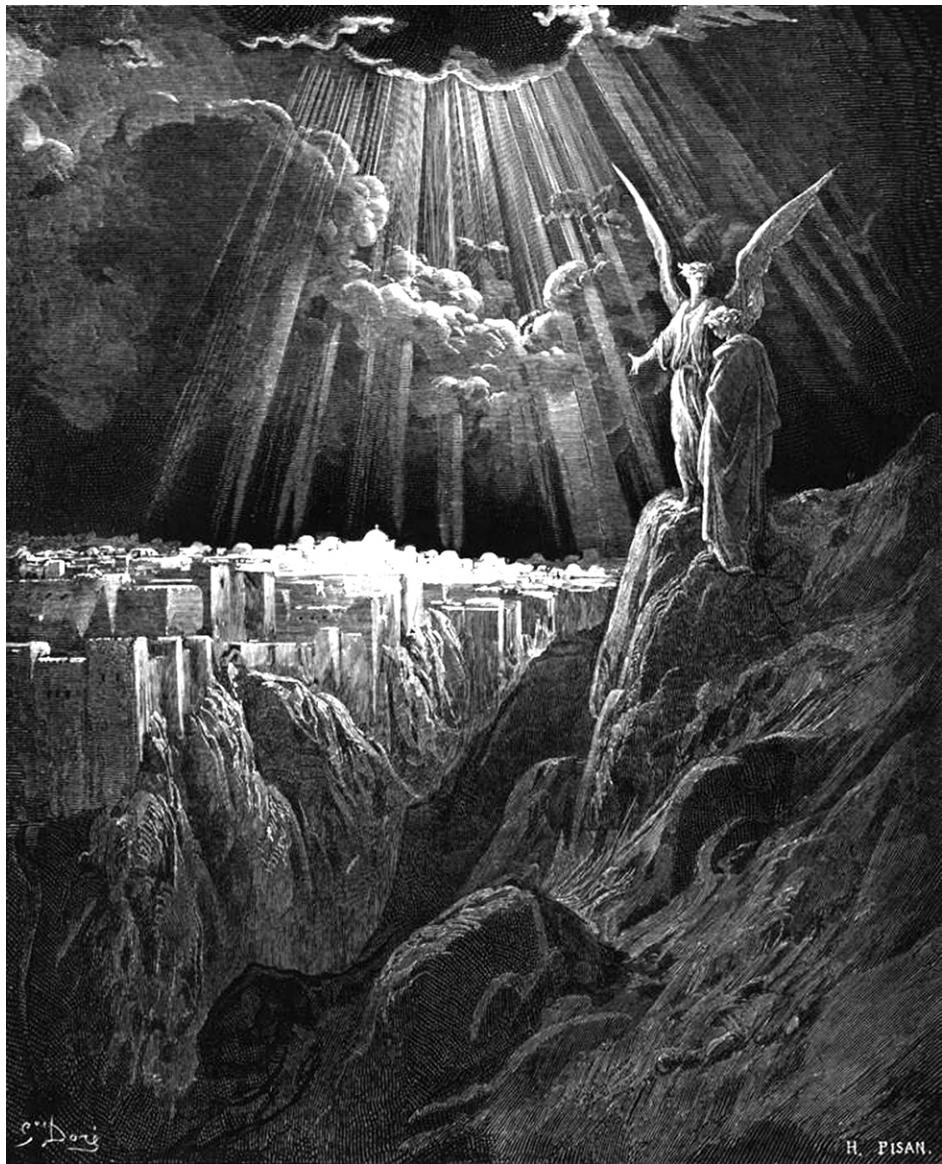
23 Atunča tuatā vječa Amarje sa skulat š je adus p Isusu la Pilat karje je upraviteļju alu rimuluj. 2 Ačija je ančiput s l optužaskā: "Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru." 3 Pilat antribat p Isusu: "Ješt tu caru alu Židovilor?" Isusu azás: "Aša je kum tu aja zāć." 4 Pilat atunča zāće alu glavni popilor š alu naroduluj: "Jo nam gāsāt k omusta na fukut nimika rov." 5 Ali je ačapje još maj mult s navaljaskā: "Jel ānvacā p lumja šan tot pāmāntu alu nostru š lji navadjaštje p pobunā! Ančiput šan Galileja š avinītot tot pānla aiča šan Jeruzalem!" 6 Kānd Pilat auzāt aja, antribat: "Pa zar je jel d regija Galileja?" 7 Kānd je azás: "Da", Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja. Herod baš atunča sa gāsāt šan Jeruzalem. 8 Kānd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzāt. D multā vrijamje Herod avrut s l vjadā d aja ēc s nadja k pānglā jel osā fakā čudā. 9 Jel antribat p Isusu pitanje dāpā pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. 10 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužāt. 11 Herod š vuastja aluj s liga d Isusu š rādja d jel. L brakā šan cuaļje d caruj š l trimjatje āndrāt la Pilat. 12 Herod š Pilat, karje irja dušmanj, šan zuvaja apostanit ortač. 13 Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja. 14 Š lja azás: "Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā štru lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam vizut divina d karje las optužāt. 15 Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskā kaznā d muartje." 16 Atunča osā lji zāk s l batāku biču, š atunča l las." 18 Ali toc āntru glas azbirat: "P jel umuarā, a lasānje pā Barabā!" 19 Baraba irja šan kisuarje daja ēc irja umješāt šan pobunā šan Jeruzalem š daja ēc amurāt. 20 Pilat jar sa obratit ali toc k avrut s oslobođaskā p Isusu. 21 Ali je astatat s

striđe: "Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!" 22 Pilat sa obratit š d trje vorj: "Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika ča zaradjašte kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las." 23 Ali, je š maj dāpartje astrigat š akātat s l razapnjaskā. Je napokon adubidit aja če je avrut. 24 Pilat aodlučit s fakā p voja alor. 25 Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja če amurāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut. 26 Vuastja aduce p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd je pljika, apukat p njeki om dān Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p šalje kruča s la dukā dāpā Isusu. 27 Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujer karje aplāns š tuguja. 28 Ali Isusu s okrinjašte kārti je š lja zās: "Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštři. 29 K vinje zāljilje kānd osā s urbjaskā: 'Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tpeptur karje na supt!' 30 Ān aja vrijamje lumja osā zākā alu planinālor: 'Kādijec p noj' š alu djalulor: 'Āviljicānje!' 31 Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskata?" 32 A vuastja aduce š p doj kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. 33 Kānd avinit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjat, a š ku jel š p doj kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā. 34 Isusu sa rugat: "Tato, oprostaštālje k nu štije če faće!" Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljašte cualjile alu Isusuluj āntrā je. 35 Lumja astat š toc s ujta, pānā poglavari alor sa ljugat d Isusu š lja zās: "P alcj jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovulji!" 36 Sa strābat š vuastja d jel. Avinjat la jel š ji nudja akru vin. 37 Je azās alu Isusuluj: "Spasaštje p tinje akā ještj caru alu Židovilor!" 38 Dāpā jel astat natpisu: "ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR." 39 Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče I uvridju ku vorbilje: "Tu ještj Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!" 40 Ali altu kriminalac la ukurit: "Zar nu c frikā d Dimizov? Trpeštj ista kaznā kašā jel. 41 Ali p pravdā je noj s trpm k noj zašlužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rou." 42 Azās atunča: "Isusulje, kānd počinja s vladješt ka caru, smilujaštitje p minje." 43 Isusu ja zās: "Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje." 44 Kānd afost oko duvāsprijače satje, suarije aprestanit s sajaskā š nuaptja prekrijit tot pāmāntu pānla trje satje posljepodne. 45 Lumina alu suarije anistanit, š dānturdatā firjanga alu Hramuluj sa rupt p mižlok. 46 Atunča Isusu štarje strigā: "Tato, predajeskā sufljetu alu mjoj ān mānilje alji tjale!" Čim azās aja, aslubuzāt sufljetu. 47 Kānd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskā p Dimizov š zāča: "Omusta sigurno irja pravedan!" 48 Majklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazat š s bātja ān tjept d marje žalost. 49 A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjat dāpā jel dān Galileja astat maj dāpartje š s ujta la tot če sa dogodit. 50 Š jakā njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ān Judeja, apljikat la Pilat š akātat s ji dja tjela alu Isusuluj. 51 Jel afost članu d vječa Amarje alu Židovilor, ali nu sa slažat ku je daja če apukat š osudit p Isusu p muartje. 52 Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. 53 Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dāpā kruče, š l umotjašte ān skumpā albā platā š l punje ān gruapā isklesťat ān stijenā, ān karje još nimilja nuje grupat. 54 Suarije kādja, š sāmbāta

samo če na vinjut. 55 Mujerilje karje avinjat ku Isusu dān Galileja, apljikat dāpā Josip š avizut undje gruapa še afukut ku tjela alu Isusuluj. 56 Atunča sa tors akasā s priprimjaskā jarbilje š ulje karje miruasā d tijela. Sāmbāta sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24 Dānkorja ān duminkā mujerij apljikat la gruapā ku jarbilje š ku unturilje karje miruasā če lja priprimit. 2 Kānd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje āvila ulazu la gruapā runkat ān partie. 3 Auntrat ānotru, ali na gāsāt tjela alu Domnuluj Isusuluj. 4 Pānd jalje aša astat zbuņijite pāntru aja če sa dogodit, dānturdatā pānglā je sa pojavit doj omurj ān cualje karje blištašte. 5 Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kātri pāmānt. Doj omurj lja tribat: "Dāče kātāc p viu āntrā morc? 6 Nuje aiča. Auskrāsnit! Zar nu vu gindic če vam zās još ān Gailjeja: 7 'Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ān mānj alu grešnikulor š je p minje osā m razapnjaskā, ali jo aldā trje zālje osā m skol dāla morc.'" 8 Jalje sa dat d gānd k Isusu aja azās. 9 Š sa tors dāla gruapā s javjaskā alu unsprījače apostolurj š alu toc alcālor. 10 Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujer. Aurbit tot alu apostolilor če sa dogodit, 11 ali alu apostolilor sa činit k tot aja mujer aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. 12 Ipak, Petar dā fuga pānla gruapā. Kānd ažuns, s ujta ānotru ali na vizut nimika osim skupā albā platā ān karje irja Isusu. Apljikat dāla gruapā š s āntriba če sa dogodit. 13 Ān zuvaja doj učenikurj alu Isusuluj pljakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem oko unusprījače kilomatrje. 14 P drum arubit d tot če afost. 15 Pānd je aša aurbit š raspravljā āntrā je, avinjat Isusu š pljakā ku je. 16 Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā. 17 Isusu lja antribat: "D čaja aja raspravljic pānd putujic?" Je astat pljinj d tugā. 18 Unu dān je, karje s kjamā Kleofa, ja odgovorit: "Tu ještj jedini om karje avinjat d praznik ān Jeruzalem karje nu štije če afost ān zuviliašta." 19 Isusu āntrijab: "Če afost?" Azās: "Pa aja če afost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. 20 Pānglu aja glavni popurlje š alji noštři altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā. 21 A noj njam nadit k jel āla karje osā spasaskā p narodu alu Izrael dāla dušmanu aluj, več atrikut trje zālje d kānd je mort. 22 Ali aja nuje tot k š njeke mujer karje I pratja ku toc noj, nja zbuňit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la gruapā, 23 ali ačija na gāsāt tjela aluj. Avinjat š azās k lji sa pokazat andelurlje š lja zās k Isusu viuv. 24 Njeki dān noj adat fuga la gruapā š agasāt k je gruapa gualā baš kum azās mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv." 25 P aja Isusu lja zās: "O kum ištjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ān aja če azās prorokurje?" 26 Zar nu tribja Kristu s trpjaskā tot majdatā njego če s počinjaskā s vladjaskā p toc?" 27 Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurje azās ān Sveta pismā d jel. 28 Kānd avinjat upruapje d sat undje pljakā, Isusu sa fukut k vrja s pljace maj dāpartje. 29 Ali je la nagovorit: "Rāmāj ku noj! Več je sara. Vinje nuaptja!" Aša autrat ān kasā s rāmāje ku je. 30 Pānd afost ku je la astal, Isusu alat mālaju, zahvalit alu Dimizovuluj, la frānt š la dat alor. 31 Atunča alor sa diškis vojki š je la kānuskut. Ali jel la vojki alor anistanit. 32 A je azās unu alu altuluj: "Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Sveta pismā!"

33 Sa skulat š sa tors än Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa skupit unsprjače apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj.
34 Je záče: "Istina je, Domnu Isusu auskrsnit. Sa ukazat̄ alu Šimunuluj!" 35 Atunča š äštja alji doj rubja će sa dogodit p drum š kum akánuskut p Isusu pānd jel afránt mǎlaju. 36 Pānd je doj rubja, Isusu dāturdat̄ astat ätru je toc. Lji záče: "Mir vuavâ!" 37 Ali lja afost frikā daja će gändit k vjadje mǎroj. 38 Š Isusu lji záče: "Dâče vu frikâ? Dâče än voj s faće sumnje än inimâ?" 39 Atunča lja arätat mǎnjilje š pičuarilje š azâs: "Ujtacâvâ la rânj! Jo sânt aja! Punjec mǎnilje p minje š osâ vidjec! Mǎroji narje karnje š vuasâ kašâ će lji am jo!" 41 A je d radost na putut s krjadâ alu vojki alor, njego sa čudit. Jel äntrijabâ: "Avjec čiva d mǎnkat?" 42 Ja dat krod d pjaštje pržat. 43 a jel l ja š mǎlǎnk pǎnglă je. 44 Atunča záče: "Asta će sa dogodit upravo aja će vam zâs k osâ dogodjaskâ. Pând majdatâ am fost ku voj, vam zâs: atribut s s ispunjaskâ tot će skrije d minje än zakonu alu Mojsije, än knjige d prorokurj š än Psalmi." 45 Atunča lja žutat s razumjaskâ čije skris än Sveta pismâ. 46 Kând azavršat̄ jel azâs: "Kašâ kum vidjec, aša skrije än Sveta pismâ k jo, Kristu, trjebje s tripjesk š s mor š aldâ trije zâlige s m skol dâla morc 47 š ku autoritetu alu mijov s rubjaskâ alu tuatâ lumja k trjebje s s okrinjaskâ dâla grešalâ š Dimizov osâ lji oprostjaskâ grešala. Osâ pučinjic än Jeruzalem 48 s zâćec alu alcilor aja će voj auzât š avizut dâla minje. 49 A jo osâ v trimjet p Sufljetu alu Svântuluj, p karje Tatimjov än čerj aobecít k vuavâ osâ vije. Râminjec än trg Jeruzalem pând Dimizov nu trimjatje p voj sâla d sus!" 50 Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pânlâ lok upruapje d sat Betanija. Än klo adrikat mǎnilje š sa rugat s lji blagoslovjaskâ Dimizov. 51 Pând lja blagoslovit, Isusu afost dríkat p čerj tot pând nu lja nistanit dâni vojk. 52 Učenikurlje sa poklunit la Isusu, a atunča je sa tors ku marje radost än Jeruzalem. 53 Atunča irja stalno än Hram š slavja p Dimizov.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Ghidul Cititorului

Ludari at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of ten special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glosar

Ludari at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates ten special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Strong's: g12

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Strong's: g126

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn

Language: Koine Greek

Speech: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Strong's: g165

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios

Language: Koine Greek

Speech: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Strong's: g166

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

Geenna

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Strong's: g1067

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Strong's: g86

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Strong's: g3041 g4442

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol

Language: Hebrew

Speech: proper noun, place

Usage: 65 times in 17 books, 50 chapters, and 63 verses

Strong's: h7585

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō

Language: Koine Greek

Speech: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Strong's: g5020

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glosar +

AionianBible.org/Bibles/Romanian---Ludari-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 63 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aīdios

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

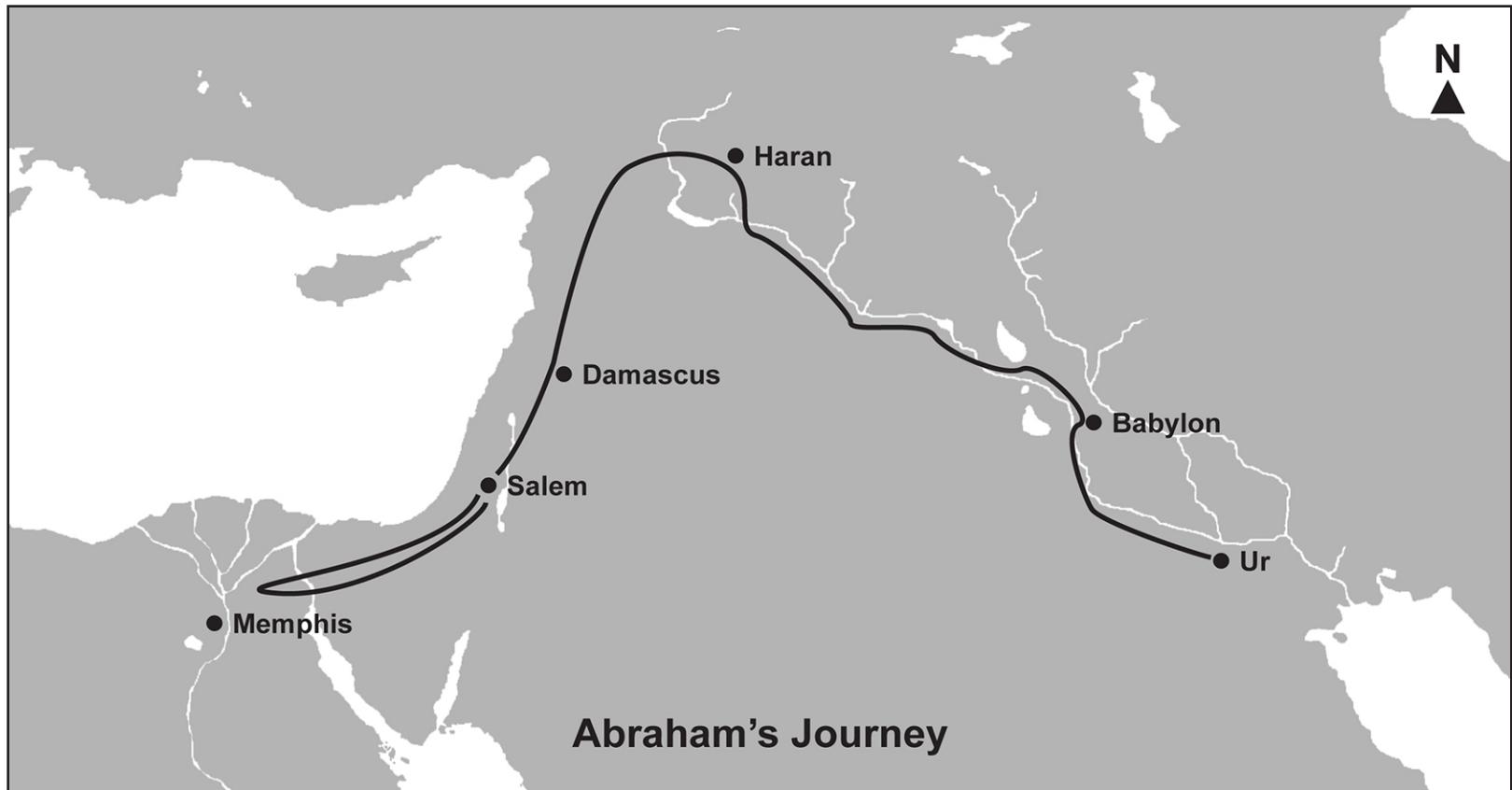
aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

Geenna
Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47

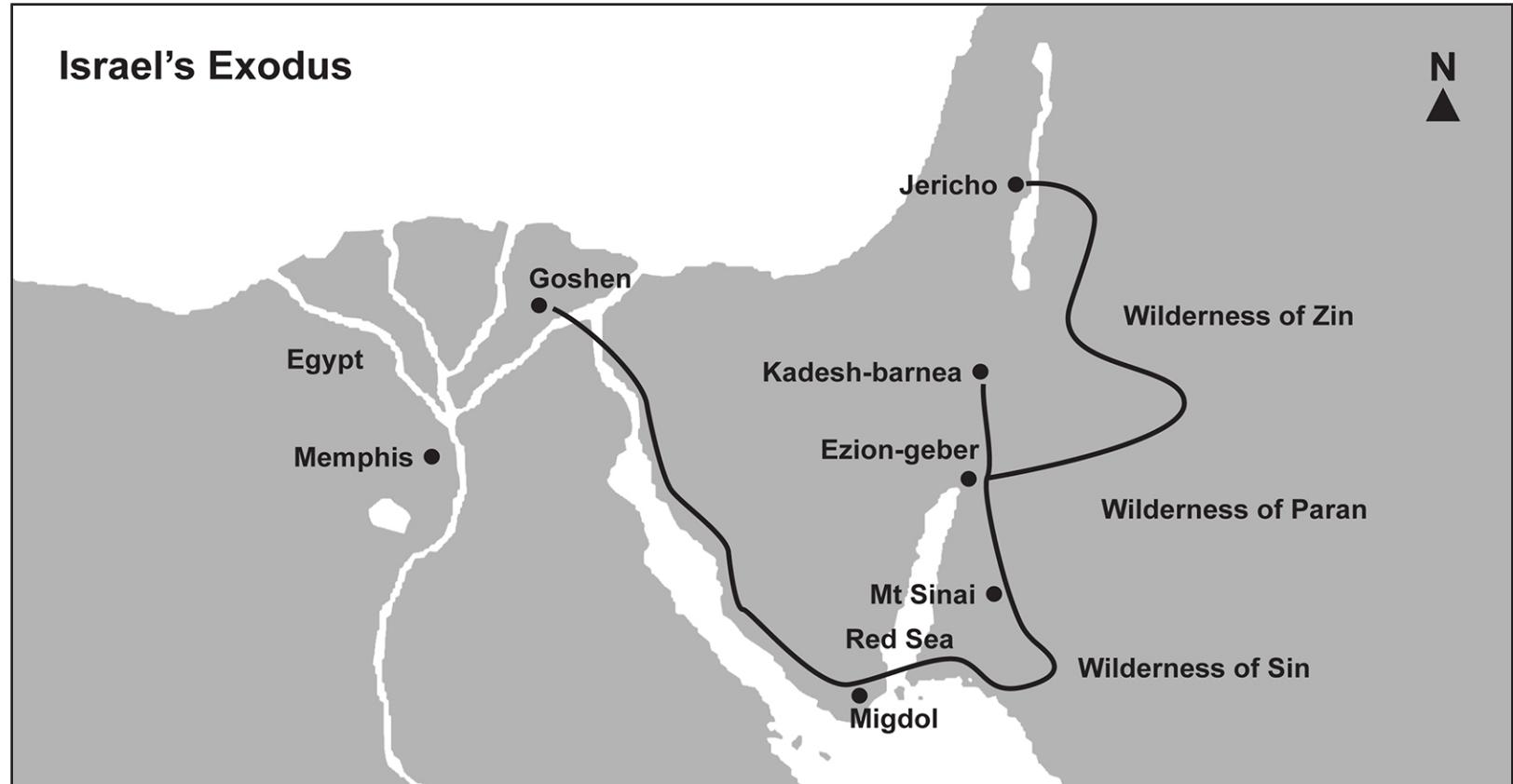
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14
Limnē Pyr
Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peter 2:4
Questioned
None yet noted

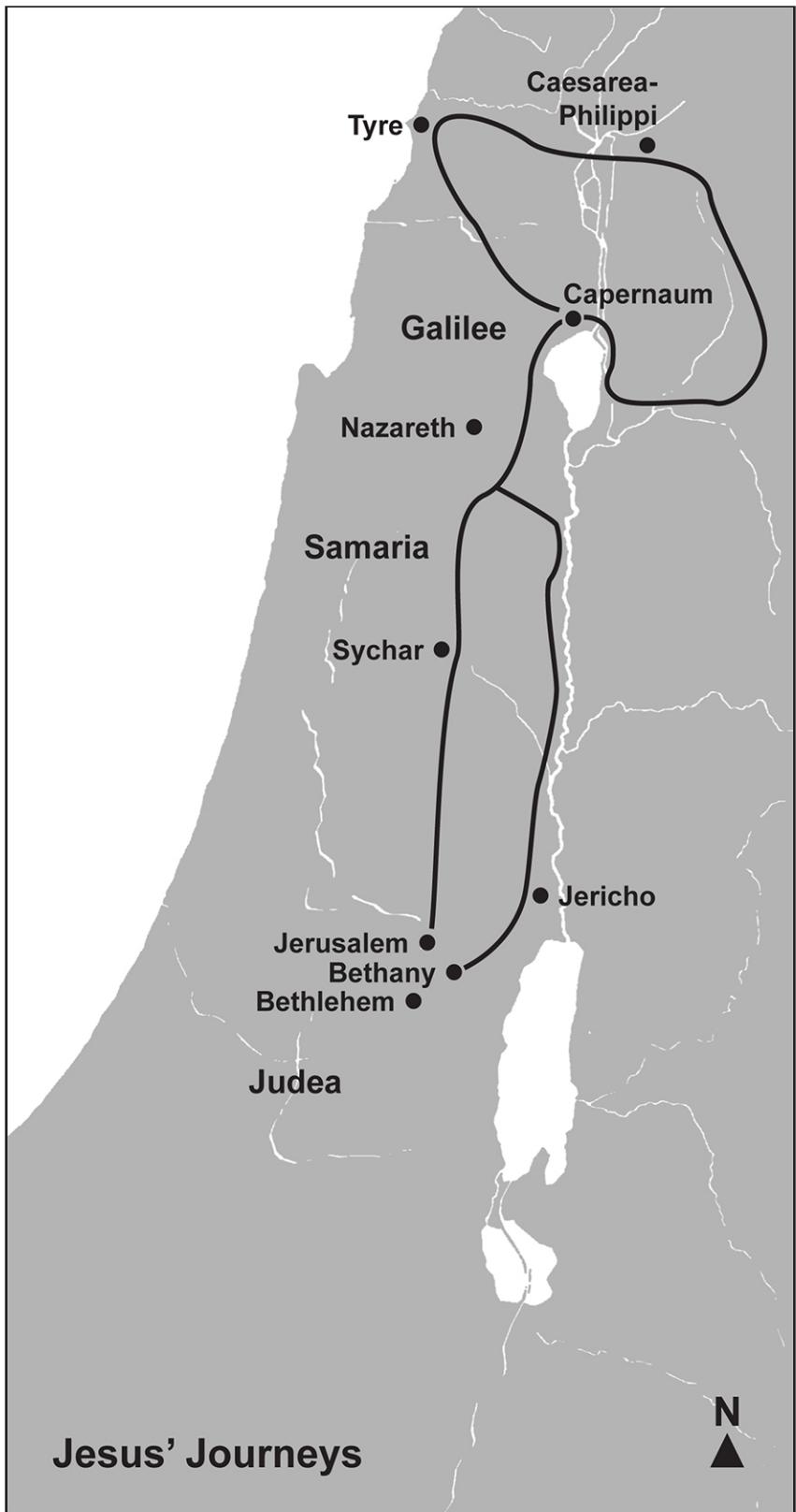
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Revelation 20:13 Thalaasa	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast					Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet	Revelation 20:2 Abyss				Revelation 20:2 Abyss	
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19